

heretici creuerunt crudeliter digrassati in omnes fideles catholicos: sed se
 uerius in religiosos; cum dicerent facticias religiones esse adinuentiones dia
 boli: unã esse uerã & solidã & syncerã, Christianæ pietatis religionẽ: quã
 in magno ecclesię monasterio, sub abbate Christo, omnes profiterentur in
 Christo baptisati. Obsederunt tum heretici magnis apparatib⁹ arcẽ regni
 precipuã Karlstein. Inerat cum ualido presidio Iohãnes Polentz, regis ca
 pitaneus: sed a fame illi periculũ imminabat: nec par esse potuit obsidẽtib⁹
 ut in aciem educẽs illis se obiectaret. Coangustatus ergo inuenit, qui solu
 ta obsidione cõmeatus illi importarent. Fridericus Misne, & Fridericus
 Brãdẽburgensis marchiones & Ludouicus dux Bauarię, tribus agmini
 bus adoriuntur obsidẽtes, & facto impetu in eos, aliquot milia fundunt: uer
 tuntq; in fugam obsidẽtes. Ita arx precipua, quę multa seruabat preciosa
 regni Romani insignia: quę illuc Karolus. III. inuexerat de manib⁹ perf
 dorũ eripitur. Quo tẽpore, Fridericus de Brãdẽburgo marchio, in Parl
 berg cum Alberto duce Magnopolẽse, de diuturno inter eos bello pacan
 do, colloquiũ habuit. Suberat belli causa q; militares finẽ non facerent de
 predationũ assuetarũ. Principi quidem suo se purgãtes. Alijs tamẽ inno
 cẽtię suę fidem facere non poterãt. Cõpertũ est, utriusq; principis cõsilia
 rios, non eque ad concordia laborare: q; quibusdã, pacis tempora, q; belli
 erãt grauiora. Hoc cum marchio comperisset: omni suorũ cõciliũ di
 misso: Idq; ex Alberto duce deposcẽs, solus cum solo, negocia pacis per
 tractauit: & conuenit inter ambos: ut Fridericus duas arces, Domze, &
 Gorlose, quas ex Magnopoli per bellũ acceperat, de benignitate redde
 ret: filiamq; paruulã illi coniugẽ desponderet: Iohannẽ tñ iuniorẽ Sargar
 dię dominũ, quem captũ tenuit, necdũ relaxauit: pretensis quibusdam ex
 ratione causis: ut in alterũ diẽ seruaret. Erat tum bruma gelidissima:
 quę usq; adeo mare cõstrinxit: ut equites mare transirẽt ex Prussia Lubi
 cam: littoralibus credo locis constrictũ mare, iter prebuisse terrestre. Nã
 medijs in fluctibus raro est tanta quies ut constringi patiatur.

FINIT LIBER X.

INCIPIT LIBER XI.

m Agnopolensis insignis Wãdalię ducatus, per Albertũ
 ducem Alberti regis filiũ, administrabatur: Nam nepo
 tes eius, ex Iohanne fratruale, Henricus, & Iohannes, im
 puberes tum fuere: educati sub matre Katerina. Alber
 tus aut, uix exacto anno, a die desponsatę sibi impuberis
 puellę, diem suum obiit. Intacta puella rediit in paternã
 domũ, ad patrẽ Fridericũ marchionẽ. Opidũ Witten
 burgũ cum pertinentijs, donatione propter nuptias, habebat deputatũ.
 Sed qm̃ in sponsalibus res hesit, nec est peruentũ ad nuptias, arbitrati sunt
 Magnopolẽses, donationẽ factam non cõstare. Est enim propter nuptias

Hussite seque
ri in religio
sos.Arx karlstein
obsideturTria agmina
in obside
tes.Pax fit per
solos dissidẽ
tes principesMira maris
cõgelatio.Inanis dona
tio propter
nuptias.

Tutela apud
patricios.

Danorū rex
egit causam
corā Ro. rez
ge.

Sētēti. lata, p
rege Danorū

Papa cōpe
tes arbiter.

Incendia in
tribus locis.

Iniuste de fur
to cōdenat
citat ad deū

Citat⁹ obijt

uocitata, etiā si ante fiat. Cōmiserat aut Albertus moriens terrā, & tutelā nepotū ex fratre, gubernatoribus urbiū Rostockij, & Wismarię: non ut administrarēt principatum: sed ut consilijs & auxilijs fouerent paruulos. Mater aut paruulorū domina Katerina, Matthiā Axkowen militē, uirū ad omnia fortē, prefecit rebus gerēdis, & eius dictu, & ministerio, cuncta pro imperio ipsa gerebat: mulier prudens, & quę equaret, multosq; superaret uirtute. Quo tēpore Ericus rex Danorū, causam suā apud regē egit Romanorū Sigismūdū: euocauitq; duces Sleswici: ut de ducatu, corā illo rege transigatur: Crediderim, arbitriū causę factū regem Romanorū. Alioqui, Dania nunq; subesse passa est Romanorū imperio: ut tum rex legitimus uideretur in causa iudex: Sed quod de uoluntate partiū susciperet arbitriū: idq; ut credam, inde adiuuatur: q; si Dania, uel iure, uel cōsuetudine, uterē Romanorū: plana causa uidebatur, & expedita, ut filij patri surrogarētur. Sed quoniā, ius aut consuetudinem Romani feudi Dania non agnoscit: putabāt regij concessionē Gerharo patri factā, non esse realem sed personalē. Abiudicauit tum rex Romanorū ducibus Sleswicēsem ducatū, ex qualibuscūq; documētis, quę pridem attulisset quidam, ad hoc in Daniā missus, decretorū doctor. Sed deuolutū est laudū, reduciūq; tāq; ad arbitriū boni uiri, ad discussionē Sūmi pontificis: qui causam Theoderico Coloniensi archiepiscopo cōmisit audiendā. Indignatus aut Romanorū rex, q; auderet falcem papa in non suam messem dimittere: expostulare iussit, ad hoc missum, oratorē. Poterat aut, nec omisit Sūmus pōtifex, qd optima ratione potuit, suū factū tueri: q; arbitriū ad se de iure deuolutum examinari mandasset. Sed hęc in Dania partim: etiā pro sua parte, in Saxonia explicita, nūc breui cōmemoratione satis est attingere. II.

Ribus, uno tempore locis, satis distantibus, quod prodigij loco habitū est, exorta ferūt incendia: quę nulla ui restringi poterāt. Gdani in Prussia: Tandem in Wandalia: Duderstat in Saxonia ecclesię & monasteria una cōflagrarunt, cum multis mortalibus. Ferunt (quod diximus) nulla ui aque, nulla deniq; subuersione domorū, succurri potuisse: donec a fundamentis omnia cōsumerētur: quę illud incendiū attigerat. Rem tum quoq; nouā, & insigni multorū fama diffusam, ferūt in Liuonia urbe Rigēsi contigisse. Magister fratrum ordinis Teutonicorū cum uellet nuptias conserere, inter iuuenē professione mercatorē, & mulierem, quā idem magister non odisset, refragareturq; iuuenis, q; dubię uideretur mulier pudicitię: quę cōtemptū suū protulit ad uindictā: ut olim uxor Aegyptij, in Ioseph, & Pasiphe in Ippolytum: deferēs iuuenē magistro fratrum, de furto illū impetiuit. Ille iussit publico condemnatū iudicio, necari iuuenem suspēdio. Iam moriturus iuuenis: qm̄ inquit in hoc mundo iniuste cōdemnatus morior: ad iustū iudicē uoco magistrum in diem tertiumdecimū, mihi de iusticia responsurū: ut ibi uerū inter se ac me experiat iudiciū. Morit iuuenis: Magister auditā euocationē cōtempfit: uixitq; letus discutiens melancoliā. Venit dies constituta, & ecce subita egritudine corripitur, certus q; moreretur astantibus dixit: En morior,

uideo qui me uocauit astantē: quo dicto obmutuit, & paulo post uiuendi finē fecit. Fabula uulgat̄ per omne Liuonię theatrū. Mulier inde ab alio mercatore de uero furto impetit̄. Inuenit fideiussores, ut iure respōderet. intra diē uiriles sibi uestes aptauit: ut clericus tonsoratur. abit in Prussia, non expectato iudicio, quod formidabat.

CA. III.

W Erslaus Wolgasti, Calimarus, & Otto fratres, Stetinēses, duces, cum assiduo de finibus bello colluctarent̄, aduersus marchionē de Brādēburgo: expedito exercitu Prinslauia urbē claram Mar

chię obsederūt, oppugnarūtq;. Ciues defensionī suę, non tam prompti, q̄ debuere, uidebant̄: equiores in hostiū partē, q̄ crebrius exacti & emūcti ære, presentē nō amarēt principatū. Urgebat foris hostis. Intus, quē marchio urbi præfecit, uir militaris, hortat̄ est: ut defensionī suę non deessent. Sed dum acrius hostes instant, q̄ illi se tuerētur, capta est urbs. Capitaneus equo cōscenso abiit. Sequuti sunt illum ex ciuibus præstantioribus uiri duodecim: arcē illius cum eo ingressi. Ille non auersatus ueniētes, dexterā iubet protēdere in fidē marchionis: ut eius essent potius, q̄ hostiū captiui: q̄ segniter urbē tuentes, hosti illā prodidissent. Principes autē qui urbem coepere, positis ad oportuna loca custodijs, iubēt adesse ciues in conuentu fratrum prædicatorū: q̄ locus ille capacissimus, minus etiā armis formidabilis uiderēt. Prodiere frequētes in cōspectū principū ciues. Tum admirās multitudinē Otto, fertur dixisse: Si uiri fuissetis, non tam leui momēto urbem caperemus. Illi demissis capitibus, sacramenta præstāt uictoribus: ut deinceps in eorū fide permanerēt. Homagiū uocant, facturi deinceps, q̄d ab eis iuberent̄. Et ut prodigia inseram? Erat per id tēpus puella in Hollandia, opido Schiddam, Christo deuota: quę intra octo & uiginti annos nullo corporali cibo refecta, solo Dñici corporis sacramēto per singulos dies dñicos accēpto, uictitabat: corpus attenuatū, solis neruis cohērebat & ossibus: carnes cōsumptę, uires ademerāt: curiose experiri statuit sacerdos, si quid subesset aliud: afferebat aliqñ puellę hostiā non cōsecratā: ut probaret, si Dñici corporis, sola uirtus, scēminā sustineret. Ferūt mox destitutā uiribus factā, uelut in agone: & nisi citius Dñici corporis præstatione succurrisset, animā protinus efflasset. Idem quoq; alijs in locis usu cōpertū ferūt. Viuit hodie puella, aut paucos ante annos in Perusia Italię ciuitate defuncta est: de qua similia ferebant̄ per omnia.

III.

Non facile poterat uetus odiū cōpacari: quod erat inter Magnopolenses, & uicinos Marchię habitatores. Trāfactū uidebat̄ inter Fridericū & Albertū principes: q̄d proxime dixim⁹: Sed Alberto iam facto de medio, cum etiā Frideric⁹ marchio lōge uiderēt abesse recruidit bellū. Nam Iohānes Gantz de Potlest, iunior baro nobilis, nō cōtemnēdā manū militarem duxit in Magnopolim: q̄ cōtemneret terrę gubernatorē: facile ratus terrā sine principe peruadere. Sed Matthias miles, gubernator, expediuit non leuē militariū suorū numerū: & obuiā profectus, manū cōserit ueniētibus. Ibi fortiter utrinq; digladiatum est: Sed marchitę numero & uiribus impares, cessere: capti ex eis plurimi. Ipse ha

Mulier iniq.

Prinslauia
urbs obside
tur.

Capiti urbs:

Dignū prin
cipe uerbū.Puella annis
xxvii. absq;
cibo.Alia puella
PerusijCōserit ur
manus.

F in

Princeps in bello cadit.

Defertor fugit.

Io. Marchio uictor.

Arx quatuor rotarum obsidetur.

Soluitur obsidio.

Nouguardia sequit pestis.

Hussites in Misnara.

ro ductor cum multis uenit in manus Magnopolensium: insigniter ere emittus, priusquam laxaretur. Magno deinde molimine Christopherus & Wilhelmus, domini Wandalorum duxere in Prignissam, que est iuris marchionum, puenereque ad uicina opidi Wistock: ibi preda conuectabant, omnibus in circuitu euastatis. Iohannes Friderici marchionis filius, ueniens se opposuit: & in uicino opidi Prifwalk congregiunt. Bellatum est utrinque strenue: cecidit in acie fortiter pugnans Christopherus princeps de Warne. Erat ex capitaneis Magnopolensium, qui turpi fuga cum quadraginta lanceis defertor factus est principum suorum: uenissetque in manus hostium Wilhelmus, nisi Henricus Molsaen, uir fortis, pro suo domino se obiectasset periculo: captus, ut ille euaderet, Iohannes quoque de A, uir militaris, & iam consul Rostockensis, ibi capit. Intercepti cum comitatibus septingenti currus, tantum fuit gerendi belli comitatus, tanta in dies prouisio. Hac uictoria primum insigni Iohannes iunior marchio, referens ex hoste spolia multa. Aderat illi senior de Potlest baro: ut capturam filii, proximam, insigniori nunc uictoria aboleret. Ita uertente fortuna, ut nunc hac, nunc illac se uertat, mobilis uolucrisque uictoria.

CA. V.

Asimirus de Stetino, & Werflaus de Wolgasto duces, assiduis irruptionibus Marchiam uexauere: quod cum Friderico, qui tum in superioribus agebat Bauarię, intellexisset, ducto inde agmine, quod etiam in Marchia uehementer adauxit, mouit in hostes memoratos, in ducatum Stetinensem: obseditque arcem, quam uocant Quatuor rotarum, quadrigarum dicere possumus, circummittens expeditos, qui omnibus praestatis, praedam in castra comportarent. Obsessi, misere, qui principibus suis rem exponerent: comonerentque comitatum importare: quod sibi a fame uideretur laborandum. Illi uero non segnes, ex Pomeranis, Prussis, Polonis, magnam exercitum comparauerunt: ut hosti obuiam euntes, soluerent obsidionem. Exploratum Fridericus habuit, quanta manu superueniret: circumspiciensque, uidit sibi, quod hosti minabatur, imminere: defuturum comitatum, si a maioribus hostium copiis circumfunderetur. castra igitur loco mouit, & in tutiora duxit: si forte hostis sequeretur, manu cum eo conferturus. Ferunt in obsidionis loco, cum duces superueniret, tanta Fridericum celeritate profectum, ut apparatus oppugnationis, hosti relinqueret: bombardas cum machinis, & cetera id genus. Rufforum tum urbem clarissimam Nouguardiam uocant, tanta lues inuasit epidimie, ut intra sex menses, octuaginta hominum millia periret: tanta, ut ferunt, celeritate, ut ambulantes in plateis, mox deciderent: & ad sepulchra motorum, qui sani tumulantis alij, aduenerant, cum mortuis, mortui, tumularent. Auxit aeris corruptio, multitudo insepulcorum cadauerum, que ita profundauit corruptionem, ut maximam celeremque uim occidendi homines, haberet.

CA. VI.

Am uero in Bohemia tantum excreuit potentia perfidorum, ut non contenti, in regno omnia pro arbitrio euertere, foras exercitum ducere contenderunt: ut etiam uindictam in hostes suos molirent: memores quae frequenter ab Friderico Misne marchione sint profligati, in illum ducere primum statuerunt. Quatuor lancearum millia feruntur eduxisse: ea fuisse se-

runt uiginti: aut si minus, sedecim equitū millia: Nam læcea quinq; iumen-
 tis, fulciit aut si minus, quatuor. Ea man^o obsedit opidū Misne Duxa. Id
 ueritus Fridericus, urbem, ut poterat, cōmuniuit, forti imposito præsidio,
 quātū defensionī satis esse putaret: armauitq; sex suorū millia: quę ex oportu-
 nis locis incurrerēt obsidētibus: uexarētq; abintus, deforisq;, ut obsidi-
 onē desererent. Impugnata est acriter urbs, & aliquādiu fortiter defensa:
 Sed ubi præfect^o iam rebus suis intra urbē diffusus, siue, q; foris hostibus
 se cōsideret esse grauiorē, noctu cum præsidio militū egredit: ciues cohor-
 tatus, ut fortiter tuerent urbē: futurū pollicit^o, ut foris inuasīs hostibus, is
 illis facile labor creatur, quo oppugnādę urbis animū deponerēt. Erāt in
 ea urbe quoq; qui hostibus fauerēt: e quibus un^o clam muro delapsus, ho-
 stes admonet, fortiter oppugnēt, abesse præsiidiū, qđ inerat: facile de mani-
 bus ciuiū urbē capiēdā, si perseuerēt. Illi acrius intendūt uires: sine requie
 oppugnāt: & pertinaci instātia perficiūt, ut defatigati propugnatores ci-
 ues, tuta requirāt. Hostes muro, inde urbe potiunt: sæuiūt sine exemplo in
 omnē ætatē, utrūq; sexū, omnē ordinē: strages sine ulla miseratione pera-
 gitur. Multi ex ciuibus ecclesiā in castelli modū tētauerūt cōmunire: in-
 de se defensuri. Superuenere heretici, & igne iniectō, omnē illā multitudi-
 nem incēdio cōsumpsere. Pereūt ecclesię cum priuatis domib^o. Deiciūt
 tur muri, & miserabili strage peracta, fit urbs sepulchrū suorū ciuiū. Ita ab
 alto, dissimulāte Dño, ut per occultā iusticiā, aut purget scoriam peccati,
 aut excipiat abundātius in cœtū sanctorū martyrū, uasa glorię. Romano-
 rum rex, & ceteri principes, rem tantā reiiciūt in Summū pōtificē, & eccle-
 siasticos principes, ad quos aiūt pertinere, incēdiū ab ecclesiasticis ortū re-
 stinguere: Vt quid enim terrarū dominia: aut prouinciārum imperia: Num
 ut nepotes extollāt, & inter principes collocent: Num ideo permiffa sunt
 illis uectigalia, ut inde luxurient, superbiant, impiguescāt: Iusta nimirum
 querimonia, sed inexcusabilis ignauia, propter hoc permittit sequitiā im-
 pijsime gētis in populū catholicū. Dum istā stragē hostis Bohem^o pere-
 gisset, in sua reducere cōtēdit exercitū uictorē, prædis onustū. Erupere ali-
 qñ Misnēses armati, & oportunitis locis, uelut ex insidijs inuasos hostes, ad
 tria millia p̄sternūt: sed nihil ad eam stragē, quā illi intra unā urbē excita-
 rūt. Fœlici^o in oppugnātes duxissent: qđ post uictoriā, post suorū cladem
 inuolassent: quę tam diu causa cōtinuerit, incertū est: poterant prospicere
 multitudinē, cui pares esse non poterāt: sed iam prædis oneratā, iam incuri-
 osam ab hostibus, adorti: fuderunt.

CA. VII.

Eec diu rebus erat quies: Aberat ea tempestate Fridericus in cō-
 uentu principū Nurēberge detētus: ubi de gerendis rebus cōsul-
 tabant Germanorū more: qui longis cōcilijs, & frequētibus con-
 uentibus, magis distinent qđ finiāt res cœptas: Dietam (ut uocāt) ex dieta
 creātes. Bohemī heretici in castris agebāt: ducturi, ut erat opinio, in opi-
 dum Misne Wissenzee. Opidani diffusi munitionibus, qđ nūnitiorē sua,
 cernerent euersam urbem: dilabuntur quo quisq; poterat, opido dimisso:
 sua quicq; in munitiora deportant. Interpellabant ex hīs nōnulli, dominā

Obsidetur
opidum.Præfect^o ur-
bis elabitur.Admonēt
hostes de præ-
fecti abiūdeExpugnātū
opidū.Hereticorū
impietas.Seculares in
ecclesiasticos
obloquunturTria millia
hereticorum
deleta.Mos Germa-
norū in cōue-
tibus.Wissenzee
opidū Misne

Prudēs fo
mina.Buffo ductor
exercitus.Hostes sub
diuo.Signifer pro
ditor fugit.Caesa XII.
millia.Vrbs Prin
flauia.

Vkere fluii

Porta inca
stellata op
pugnatur.

Friderici coniugē: ostendentes, quod immineret periculū. Foemina pruden-
dens, nuncios circūagit: omnē terrē militiā contrahit, uicinos comites in-
uirat: ex opidis, ex agris, omnem pugnatorū manū contrahit: magnum
perinde cōflauit exercitū: ductorem creans Buffonē Vicedom: uirum, ut
fama erat, acrem, & armorum scium: cui signa militaria in acie perinisit:
iussitq; ad terrē ingressus, & ad custodiam oportunis in locis adesse cum
expeditis. Tanta autē cōuenerat armata multitudo, ut facile confiderent
hostibus ire obuiam. Igitur per montes duxere in Bohœmiam: inueniūt
in castris communitis, hostes sub diuo agere: sed adeo firmatis mansere
castris, ut inuadi nō possent. Altis fossatis, sublimibus uallis, sudibus pre-
acutis, sese cinxerūt, ut telis hostes petere, ipsi lēdi non possent. Grandibus
cathenis cinxere munitionē, ut nulla uī ad eos posset penetrari. Stetere ta-
men Misnenses, cum auxiliarijs in campis: aciem, uelut pugnaturi, ostē-
dentes. Bohœmi, ut est genus hominū indomitū, & effrene, non passi di-
utius ad pugnā prouocari, educūt & ipsi in aciem: principia ferratis cathe-
nis firmant: ut disijci caput aciei non possit: ceterum ipsam perfringere ho-
stium aciem conantur. Vix cœpta est pugna: & ecce signifer Buffo, uel re-
bus diffidens, uel proditionē exercitus, quod multi putauere, faciens, ipse
in fugam cum suis se coniicit. Magnū rerum momentū ubi signa cedunt.
Stetere aliquādiu primī pugnātes: sed postremi cernētes fugam Buffonis,
cum non parua suorū manu, & ipsi fugiūt. Bohœmi iam cedentibus im-
minent: maciantes: qñ auersi omnes, in fugam respiciūt. Cesa ferūtur du-
odecim millia eo die: ceteris turpi fuga prolapsis. Ferūt deinde aperta uo-
ce signiferū prodidisse exercitū hostibus, ut se uindicaret de principe suo,
qui nuper germanū eius, proditionis reum, capite damnauerit. Quā ne-
cem, ut ille dicebat, iniustam, cum armis uindicare non posset, hoc ferunt
modo perniciosissime uindicasse. Hoc uno nō cōtemnendo, sed memorie
perpetuo cōmendādo exemplo, principes ecclesiastici & seculares sibi ca-
ueāt: ne nimīū his, quos, uel in propria, uel alterius eis sanguine seu affini-
tate iuncta, personis leserunt, fidant: ut eis rerum summā, presertim in bel-
lo imprudenter credant.

CA. VIII.

Ohannes Friderici Brandenburgēsis filius, pro patre absente re-
lictus Marchiē gubernator, non potuit dissimulare, captam nu-
per de principatu suo urbem Prinflauiam: subauscultans, percū-
tatur ciuium inclinationes, quos ubi audiuit, marchioni potius, q̄ Steti-
nensium ducibus propendere, constituit illis noctē, qua ualida manu ur-
bem ingrederetur: enecere presidium, quod Stetinenses imposuere: & ur-
bem in suam redigere potestatem. Ad fluiū Vkere patentem illi portam
ciues fecere. Ingreditur noctū cum expeditis. Accurrit ciuiū multitudo,
Brandenburg insonuere. Exterriti ducales: rem pene amissam intuentur:
tenuere portam urbis incastellatā, munitāq;. Sed Iohannes cum ciuibus
uirtute fortiter oppugnatur. Extracta est in aliquot dies oppugnatio: ue-
rum quia diuturna esse non potuit defensio, fame obsessos perurgēte, ag-
gressi ciues, stramina cum paleis, uiridicq; aggesto ligno, fumū condēsū

excitauere prefferuntque obsessos uehementer. Illi iam rebus diffisi, deditio-
nis mentionem fecere: paciscetes, ut cum uestibus & armis, in sua proficiscan-
tur incolumes. Dimissi, cum in sua contenderent, obuios habuere princi-
pes suos, cum expeditis, qui obsessis opem ferret: Sed illi necessitate & extre-
ma omnia obtendentes, ostenderunt, non sua culpa properatam deditio-
nem. Principes incassum fatigati, retro ducunt agmen. *Urbs in antiquam marchio-*
num redit ditionem.

CA. VIII.

*Urbs redit
ad dñm.*

Nunus erat post MCCCC septimus & uicesimus, cum Bohem-
a mi, iam iamque potentiores, tanta excreuerant armorum peritia, simul &
audacia: ut in Austriam, ad uicina Viennę grassantes, perueniret.
omnia igne & ferro fœdantes. Incensa opida, euersę urbes, deiectę arces:
nullam uiderunt opponi sibi aciem. Feruntur luscum habuisse ductorem, cuius
auspicijs ubique uincerent: Vnus qui supererat oculus, ipse quoque in prelio
amittit: cœcus tamen in expeditionem egreditur. Tzischia uiro nomine: Vbi audit
constitisse aduersas acies, ordinem requirit hostium: & prout audit, iubet hæc
& illa fieri: nec illum sefellit existimatio. Semper Tzischia ductore redeunt
uictores. Angelum de cœlo missum in homine loqui arbitratur. Diu pre-
fuit ordinibus. Vbi iam senectute grauis, ad mortem peruenit: iubet ad-
esse amicos: mandat mortuo sibi cutem carni deradi: eam pro corio induci
tympano quod ubicumque hostes audierint, pollicetur fugituros. Moritur
ille: faciunt amici quod sunt iussi: reperiunt quod ille promisit. Ita, permittente
deo, regnat diabolus in membris suis. Ducunt Bohemi in Morauiam, Sles-
siamque, nulli sexui, grati, uel ordini deferunt: pereunt quibus superueniunt
omnia: Misnã, Lusatiãque peruagantur: opidum Bruce oppugnant: ciues ani-
mose tuentur: Cum ad reliqua festinarent, erexerunt in uicino monte presidi-
um, unde ciues fatigarent: Sed illis in alia declinationibus, imposuere suorum
ualidam manum. Ciues egressi cum aliquantis satellitibus, oppugnant nouum
presidium: & captos in ea uiros uiginti, perdunt. In Lusatiam Christi hostes
mouent: obsedere Lubanã urbem: ciues pro uiribus tuentur: aliquando
cõcepta fiducia, ausi egredi, hostes lacesunt: & prima quidem parte stragem
faciunt: Sed cõglobati hostes, retro agunt ciues, urgentes in urbem: sequunturque
cum illis ingrediuntur portas. Iam urbe per eam occasionem capta, fit strages
infinita in omnem populum. Pastor ecclesie de eminentiori loco, hortatur ciues
sonora uoce, pro Christi honore sortiter decertare: Pollicetur regnum, quibus
ab improbis hereticis mors irrogatur: Non ferunt improbi libertatem sacer-
dotis: captum quatuor alligant equis, in diuersum actis: ut crudelissimo ex-
emplo interiret. Clerus omnis in ecclesiam se recipiens, laudes concinit sum-
me uirgini: imploras auxilium: Salue regina, sonoris uocibus decantans:
Inter agendum, affunt cruentis hostes gladijs: raptos pueros diffecant medi-
os: confodiunt sacerdotes: prophanant templa: cadaueribus, cruore, replen-
tur omnia: incendantur ecclesie: subuertunt monasteria: morachi, & sacer-
dotes, contrucidantur: Anus, femine, uirgines, obruuntur. Puellę & iunio-
res femine, ad libidinem reseruantur. Infœlix tragedia subuersarum urbium,
exuperat omnem fidem. Tam crudeli sequitur exemplo. Ea urbe ferro & igne,

*Hussitę in
Austriam.**Cœcus dux
exercitus.**Ex cutte cœci
mortui fit
tympanum.**Hussitę in
Morauia &
Slesia Mis-
nã, & Mora-
uiam.**Strages im-
manissima.**Pbri mors
crudelissima*

Hussite infu-
delib⁹ imas-
niores.

Plescouia
Russor⁹.

Plescouia ca-
pitur.

Flemborg
obsidet.

Dux laetali-
ter vulnerat

Duplex uis-
toria cessit
Danis.

Florētīn⁹ ca-
pitane⁹ regis
Ro.

consumpta, in aliā uertūtur, cui nomē Goltberg: quā simili strage, ac seui-
tia perdiderūt. Non sufficit lingua, nec calamus, crudelis populi seuitiā
explicare: Paruulos cum matribus una perimūt. Incredibile memoratu,
quo furore, in monasteria debachātur. In sola Morauia, per unā hanc esta-
tem, decē urbes muratas subuerterunt: Miserabilis res, & quę lachrymas
excuteret, etiā alienissimo: omnē pietatē, omnē humanitatē, protinus abie-
cerūt: Christianos se obliuiscūtur: omnibus infidelibus immaniores, im-
mo bestijs omnibus ferocitate incomparabiles. CA. X.

Ex ea tēpora Russor⁹ ciuitas Plescouia, cum suo regulo, gessit ho-
p stilia in Liuoniā: incertū quid obijciēs. Qui uenit ad eū motū, or-
do fratrum Teutonicor⁹. q̄ implorari expectabat ab ecclesia: ut
illā quoq; sub alas colligeret. Sed tum respexit episcopus ecclesie Theodo-
ricus, ad Vitoldū Alexandrū, Letuanie ducem: qui implorat⁹ ecclesie opē
tulit: exercitūq; educēs, urbem obsedit: cogitq; tolerare impetū, erūpere
non ausos. Sed cum minus Russi formidarēt capi ciuitatē munitissimam,
segnē egere custodiā. Capta est ergo, uirtute Vitoldi Alexandri, & mili-
tibus in direptionē permessa: unde locupletati Letuani, alacres redeunt in
sua. Ciuitas ipsa, cum regulo suo, ad iusta respondere iubet episcopo me-
morato. Interim uero, durauit adhuc ciuitatibus Wandalię bellū, quod
suscepere in Daniā. Hac uero æstate anni uicesimiseptimi, urbes emiserē
classē, non cōtemnendā: quę insulas regni adorta, quantā uoluit prædā
exportauit. Opidū quoq; Flemborg, ea tempestate obsidetur a ducibus,
atq; urbiū auxiliarijs: qua in obsidione, excitato tumultu, cum Henricus
dux impiger ad omnia accurreret, scalāq; extreme munitionis cōscēderet
ut, quid intus hostes agerēt, specularetur: superueniretq; qui principē in-
crepans, nominaret: per sepi rimā, cuspide percussus, laetale uulnus acce-
pit: quod in Saxonia diximus. Hanc quoq; per estatē, cum grandē ciuita-
tes maritime classē confecissent: ut mare securū nauigantibus præstaret:
uenturas enim sciebāt onerarias naues de occiduis partibus, magnas, mul-
tor⁹ opes subuecturas: Sed qui classi preerant, oblitī mādator⁹, cum infœ-
liciter cum Danis cōflixissent: Hamburgēsis captis: fugā non satis de-
corā inierunt: quas tutari debebāt naues, tum hostibus permittentes. Vix
enim discessere de solito sue stationis loco: ecce adnauigant, quę expecta-
bant naues: & Danis incurrentib⁹, ad prædā patuerūt. Ita duplici per unū
diem uictoria, tum Dani sunt potiti: aucti rebus non paucis. Sed non est
equis oculis uisus, cum rediret, Lubicēsiū præfectus, uir consularis: carce-
ri traditus, dum mandatorū factus immemor, magis ad fugā, q̄ ad custo-
diā, cui deputatus erat, respexit: diu illum Lubicēses uinculis macerarunt.
Nouissime eductus, domi sue includitur, usq; ad mortem. XI.

Igismūdus per ea tempora Romanor⁹ & Vngaror⁹ rex, Bohæ-
miā suam uisus est posthabere: sed in Turcos misit exercitū fortē
Vngarorū: uirū Florētīnū, ut tradunt annales, præficiens copijs
omnib⁹. Monstri simile uideri potest: Inter tot duces foelicis Germanie,
fortisq; Vngarie, hominē, miti, molliq; ccelo genitū, placuisse regi, præla-

LIBRI XI. CA. XI. ET XII.

tumq; ceteris, Florētīnū ciuem molliusculū utiq; uirum, & sub suo coelo eneruē, fortibus Germanorū, & Vngarorū copijs, ductorē prefectū. Quis non miretur, uel regis consiliū, uel procerum patientiam, uel hominis temeritatē intuitus? Et tñ prosper predicatur exitus, talis consilij: Nam, ne uel regem in delectu errasse, nec se presumptione culpandū uolēs ostēdere: ita peruigilabat: omnia cōsilio procerum prospiciens: ut magnā Turcis cladem intulisse dicat: Diuersis prelijs, quadraginta hominū millia perdidisse cōmemorat: nec ipse tñ incruentā referēs uictoriā. Per quē tempora, Philippus dux Burgūdię, cum partes foueret Swederi electi Traiectēsis in Rodolphū de Depholt, quē dixere postulatū, duxit: Obsidere, uenit, qđ cōstabat, opidū Ameffort, tribus milibus distās a Traiecto. Introiuit prior Rodolphus ipse, cum expedita manu, & obsidionē expectabat: uenit, obsedit, oppugnauit: muros etiā cepit, nemine se intus cōmouēte. Introierūt, desiliētes muro, iam supra quingētos, ex agmine Philippi. Iam una accurrūt, qui intus erant, se cōtinentes, donec haberent, quos inuaderent. Capiūtur ad unū omnes, qui introierūt & qui pertinaciter repugnauerunt, capi non passi, cedūtur. Viderant alijs de muro quid intus ageret, & Philippū admonuere. Ille obsidionē soluēs, duxit in Hollandiam suam, frustratus. Per eandē estatē, cum premeret Ericus rex Danorū bello ab urbibus Wandalicis, cogitauit illas a se auertere: aliā uiam intentans, qđ si per arma occurreret. Nam literis missis in cōmunitates urbiū memoratarū, accusauit consulares, qđ aduersus antiqua foedera, & permissiones in regno plurimas, quē magno essent urbibus incremento, & profectui, iniū quo ab senatibus urbiū bello premeretur: nisi ipsi bello auerterēt suos cōsulares, & ad leges pacis, & foedera implēda cōuerterent: cogitaturum se, quomodo inuitatis aliarū nationū mercatoribus, excluderet omni regno suo ciues urbiū Wandalicarū. Huiusce literę, non eodē ubiq; uultu aspiciunt. Lubicēses, necdū oblitī fuerāt, recētis de simultate uulneris. Vnde factū est, ut cōquiescerēt: Sed non eadē quies per omnes urbes. XII.

Isuariēses ciues, per occasionē literarū, tumultuari ceperūt: insimulātes prodicionis consulares oratores: qui pridē missi fuerant ad regē, qđ non ex fide rem cum eo pertractassent. Sexaginta igitur uiri, qui senatui aderant, immo etiā superfuerāt, imperantes, captos Iohannē Bantzow proconsulem, qui furētium iam pene manus euaserat, & Henricū de Haren consulem in carcerē mittebant: & post interuallū dierū, etiā scelerorū uinculis, & carcere inclusos, infamāt: uelut proditores urbis. Inde, productos in forum, publico cōdemnant iudicio. Non profuit uiris bonis, qđ ex sententia senatus, & uicinarū urbiū, unanimi consilio, omnia dicerētur egisse: Publico cēsi sunt gladio in foro. Sed proconsulis filius, iniquam patris necem uiriliter exequutus, uindictam onem facere cogeātur, erecto in loco cedis lapide: qui ad nos usq; perdu rauit. Rostockēses, cum similes ab rege literas acceperant, nec haberēt, eo nomine, quod suo senatui opponerēt: occasione tñ literarū: erigentes in senatū cornua, rebus innouandis studuerunt: Sexaginta uiris euectis, qui

Florentinus
preficitur ex
exercitui Cęs.

Laudatur
prudētia Flo
rentini.

Cōtentio de
ep̄atu Traie
ctensi.

Magnanimitas
obsessorū

Victoria eorū
rundem.

Vastrū regis
Danorū ingē
nium.

Cōminatio
dolosa.

Wismarig
tumultū orit

Proconsul &
cōsul cedūt
gladio.

Filiū uideat
iniuriā p̄ris.

Rostockēn
in senatum

de publica utilitate agerēt cum senatu: Quorū ea fuit opera: ut antiqua
urbis statū repeterēt: ciuibus, multas reposcerēt iam restrictas libertates:
non intelligentes, temporū rationē exegisse, rerū in plerisq; mutationem:
Quis enim pro mutatione tēporū nesciat, alia, alias expedire? Sed illi tum
sexaginta cōscripta capita, senatui obtenderant, uolētes, ea in reliquū pro
legibus in urbe obseruari: iubētes, ea senatus autoritate promulgari, ut
uim legis haberēt. Senat⁹, ubi uidit, nihil iam moderabile a populo posci,
nec haberent quo uim eorū intentatā effugerēt, deliberandū sibi, super ea
re desumpserūt: causam esse magni ponderis: curandū, ne in re tanta preci
pitaretur sentētia. Proximo cōuentu, cum illis desuper fraternę cōmuni
candū, ut ea constituerēt, quę omnium paruulis, & successoribus, essent to
leranda: orare, ut ipsi quoq; ciues, rem tantā mature pensitarent: se esse pa
ratos ad omnia: quę publicę utilitati & ciuiū uoluntati, accōmoda uide
rentur. Huiuscemodi uerbis flexere instātiā & rigorē ciuium: impetraue
re q; ut res in dilationem poneretur. Postera luce, primus inter procōsules
quasi magnū foris immineret ciuitatis negotiū abibat: per cuius absentia,
q; res omnis ex eo pendere uidebatur, nihil fieri poterat, cuncq; nec sic con
quiesceret uulgus, magisq; incenderetur, tumultuareturq;: duo etiam alij
secesserūt. Quartus qui superat, nec ipse solus rem tātā agere poterat, ibat
post collegas.

CA. XIII.

Am ciues Rostockcēses, mobile, & tumultuariū genus, iam sibi
i illulum, per abitum proconsulū reputabāt: Euocata cōmunitate,
procōsules suos citabant absentes: Non cōparentes, tanq; reipus
blicę & cōmunis utilitatis, desertores, proscripserūt. Hāburgēses & ipsi, se
cōmouerūt, sexaginta uiros exuscitātes: quorū prima fuit opera, Iohānem
Clerzen, uirum cōsularem, quem apud Flenzburg, copiarū suarū habue
re prefectū: cum per indulgētiam, minus suos in quiete, & castris, cōtinu
isset: prebuisseq; diceretur occasiōē ad necem ducis: iussere productum
in iudicio, capitalem subire sententiā. Ferunt tñ, illi non tam fuisse causam
mortis, quę pretendebatur, q̄ liberā eius linguā, q; in senatum urbis, abus
sus ea libertate diceretur: mendaciū insimulās publicū conciliū: Quę res
effecit, ut minus se opponerent patres, in eius necem, populo conspiranti:
Plexus est ille gladio publico. Tum quoq; Sūdis, tristis se cōmouit erin
nys: Nam audaciā sumpsere quidā de literis regis, ut cruētū iniret cōsiliū
opprimēdi consulatus. Emersit utcuncq; crudele institutū: captiq; sunt ui
ri sex: coctores erant cereuisię, qui sibi incōcessa licere uolebāt: Quę cum
ab senatu resciarētur, tam atrox opprimendorū patrū inire cōsiliū, in quo
facile assensurā plebem sperabāt: multitudinēq; facile fieri nouarū rerum
cupidā, q; iam literis regijs, ad tale aliquid inuitarētur. Capti uiri sex, &
in questionēs positi, omnē factionis ordinē edixere. Parsum est, ne in plu
rimos seuiretur. Sed quis compertum haberent, non tam insigni paucita
te rem constitisse, noluerunt tamen diligentio rem indaginem facere: ne in
magnam multitudinem res perueniret: Admonitos uoluere ceteros pau
corum supplicio, ut cauerent in reliquum: temperatum quoq; est ob eam

Senat⁹ petit
cēpus delibe
randi.

Procōsules
urbe disces
sere.

Rostockcē
tumultuarij

Hāburgē
creāt L. X. ui
ros.

Vir cōsula
ris decapitat

Sūdis surgit
nouitas.

Capiuntur
sex uiri.

causam supplicii: ut non rotis sed gladio poena sumeretur. XIII.

Ostockcenses uero, quorum ab hisse procōsules, cessisseque loco diximus, propter popularē tumultū: cum non quiescerent, sexaginta in ea urbe uiri, euocabāt in prētoriū cōsulares qui remāsere. Nā

LX. uiri ex
authorat.

& ex hoc ordine nōnulli cesserūt urbe: Illos quoque exauthorauere, quod imputarent etiā illis cursum rerū, quas nolebāt. Destitutos ergo administratione, domū abire iusserunt: non redituros ad publica negocia, nisi reuocaretur: nouo cōcilio sibi opus esse putantes: cum non possent sua temeritate creare: hoc enim uiderūt, sine principū auctoritate: qui tum, ut diximus, pueri, sub matre & tutoribus agebant: ut aliquā speciē iustę electionis haberēt: Iohannē de A, uirum consulem, inter militares & ipsum notissimū militarē, & doming, ducum matri, satis cōmēdatū, euocabant: eique primi procōsulis locum attribuerūt: ut ille suo arbitratu ceteros designaret. Ille de sexaginta uirorum consilio, quinque alios ueteris cōciliij participes euocauit: ut sextus ipse, alios octo ac decem, ad plenum cōciliū assumeret. Itaque factū, ut ad legitimū patrū conscriptorum numerū allegerētur. Ex quinque autē ueteris cōciliij participibus, duos etiā tum proconsules euexerunt: Gerhardum Wiman, & Henricū Berndes. Hi tum tres noui cōciliij procōsules, rem administrarūt. Wismarienses statim sequuti uicinę urbis exemplū: destituto ueteri senatu, propter cōfoederationē, quā cum Danorum rege, literis prodentibus, iniisse dicerentur, nouū creauere cōciliū: sed prudenti in ea parte usi instituto, principū tutorē, militem oberatū habuerūt: quo per auctoritatē principum geri omnia uiderentur. Effecitque hic miles, ut princeps tum senior Henricus, uix octennis puer, nouū cōciliū sua manu, in sedes & subsellia collocaret: quatuor ex omni numero, eorū arbitratu procōsules designaret: quibus gerendā in reliquū rempublicā cōmēdaret. Ita prosperatum est regis Danorum in illas urbes propositum: ut eijcerent, qui rem in urbibus administrauerunt. XV.

Io. de A. pro
consul Ro.
stockcensis.

Duo alij pro
consules.

Wismarię
nouū cōcili
um creatur.

Gitur quis innouatū esset in plerisque Wandalicis urbibus publicū patrū cōciliū: non tñ desijt bellū susceptū in regem Danorum: quo minus proxima estate grandē ex dictis urbibus classē armaret: ducentarū sexaginta nauium. Generalis in omni classe capitaneus cōstituitur, Gerhardus dux Sleswickcensis qui prētoriā nauim militaribus Holsatię impleuit: duxerūtque in insulas Danię pēdatū. Nemo illis classe occurrit: Duodecim milia erāt ad pugnā militū: duxere in portum (quē uocant) mercatorū: quod ibi uelut regni capite regia haberetur. Sed multum diuque ibi laboratū est inaniter: cum non procederet obstruendi portū cōciliū. Cōseruere enim trabes in mare demissas: ibique uelut in solo pugnatū, bombardas imposuere: uiriliter pugnant, nec tñ Dani, qui naues suas oportunis locis in portu cōstituerunt, cōmunierūtque, tum quieuerunt. Multa utrinque accepta incōmoda: sed maiora de parte Danorum fuerūt. Non poterant tamē urbici ad interiora penetrare: prohibiti fixuris trabium, & assiduis ictibus bombardarū. Qua de re, ut portum interciperēt, obstruerentque, ex singulis urbibus, unā, & eam ueterrimā delegere nauim, quā in

Classis. cclxx.
nauium.

XII. milia
militum.

Multa incō
moda utriusque

Naues in-
guntur in por-
tibus.

Impesarum
frustratio.

Cōcilij pro-
uinciale in
Liunia.

Deliguntur
legati ad ur-
bem Romā.

Goffwinus
de Asscheber-
ge carnifex.

XVI. p̄sonę
sub glacie
merguntur.

Laetitia car-
nificis.

Hussitę in
Slesiam.

portu demergeret: ut omnē aditum exitumq; intercluderent Danis: inie-
ctis in naues gradibus saxis. Diuisere ex equo maris, quę obstruerent in-
terualla: & alijs quidē urbiū militibus, satis prospera fuere, quę institue-
bant. Soli Wisnarienses, incaute nauim suam in longū per incuriā demis-
sere: quę fuit agēda in trāuersum. Igitur Dani, ista molietes urbicos, uiri-
liter impugnauiere: perfecērūtq; ut intermisso opere, tanti conatus & im-
pense frustrarētur. Interim, quos dixere Vitalianos, cum sua sorte milita-
rent ciuitatibus, nec satis p̄dare inuenirēt in Dania, cōcessere in Norwa-
giam: emporiū Bergēse expilaturi. quod, quia in Norwagia dixim⁹, nūc
trāsēntes, ad aliā diuertamur. Adolphus interea dux, iam duorū fratrum
mortuo Henrico, natu maior: terrestri expeditione per Iutiā regē inces-
sabat. Tēpora nūc signant̄ nam res explicat̄ in Saxonia. XVI.

h Enricus per hęc tempora archiepiscop⁹ Rigensis, cōcilij celebra-
uit prouinciale, cū suffraganeis suis: multis inibi decretis, quę ad
statum ecclesię pertinerent. Opere p̄eciū uisum est, sedē apostoli-
cā aduersus oppressores ecclesię inuocare: detegereq; per nuncios cala-
mitosum ecclesię statum, q̄ ab his qui auxilio terre sint impositi, opprimi
tentaretur. Delegerūt ad eam legationē, decanū Reualiesem, cum aliquot
de singulis ecclesijs collegis: quibus Rigēsis Tarbatensiq; procōsules, ex
filijs suis, clericos, Romanā curiam uisuros, iunxere: uel ut in aliqd̄ Italię
palladiū collocati, literis indulgerēt. Erat ea societas itineratium sedecim
personarū, profecta terrestri itinere ad initiū quadragesimę, q̄ mare tar-
dius fit per glaciē nauigabile: iumētis uecti Grebbin, ad exitū usq; Liuo-
nię, peruenerūt. Ibi ab arcis p̄fecto Goffwino de Asscheberge, ordinis
Teutonicorū fratre, crudeliter inuadūtur: primū adēptis literis, p̄lectisq;
terre proditores arguūtur: & quicquid ab illis in purgationē diceretur,
de priuilegijs clericorum, p̄sertim Romipetarū, irridetur magis q̄ audi-
tur. Mox rebus omnibus & non parua pecunia, nudati, uestibus demum
exuūtur, ligatis manibus, pedibusq; in profluētē ritū (Liua uocāt) sub
glaciē detrudūtur: crudeliq; mergūtur exemplo. Ita frater ordinis diuę
uirginis, manus suas cōsecrauit, sacerdotū & innoxiorū iuuenū miserabilī
nece. Idem ille carnifex, testatus egregiū facinus, scribit terre pontificib⁹:
Noueritis, inquit, nuper a me deprehensos prouincię proditores, clericos
uestros, rebus, & uita exuisse: uulli⁹ iussu, aut cōsilio: sed q̄ tutādis finib⁹
p̄fectū scitis, publico functus ministerio, publicos hostes feci de medio:
eam rem nemini, p̄ter me imputādam, ego profiteor: nam publicā pere-
gi utilitatē. Hoc rogo, quid erat, nisi addita calamitati miserorū insultatio
cum ignoret nemo nō esse authorē, qui fact⁹ est exequutor. XVII.

Vo tempore, perfidi, & omnib⁹ uere catholicis perniciosi, ac for-
midabiles, Hussitę, Bohęmi heretici, iterū ausi exercitū educes-
se, Slesiam inuaserūt: quinq; urbes, non cōtemnendas, armis cœ-
pere: Sine discrimine omnē etatem, & sexum, & ordinē, mactauere: lugu-
bris per omnia tragœdia: ea conari Christiano nomine p̄ditos: Ecclesi-
as, monasteria, sine ullo diuine religionis respectu, subuerterūt; inq; Chris-

LIBRI XI. CA. XVII. ET XVIII.

sti & sanctorum contumeliam, aceruatim undique, Christi domini, & sanctorum imaginibus, accenso igne, superiorē quendam ordinis predicatorum pariter comburebant. Hęc qualibuscumque tum oculis aspectans Romanorum rex Sigismundus, impune permisit: uel quod ab ecclesiasticis Imperii uectigalia & patrimonium tenentibus, non adiuuaretur: uel quod Turcis ad Ungariam magno bello implicaretur: poterat utraq; causa concurrere: nam constitit hoc tempore, magno exercitu Turcis regem conflictare, deiecisse illorum arcem, que suis finibus immineret: unde etiam multa illi regno intulere discrimina. Per quod tempus, multa uicissim illata sunt incommoda regno Danię, mercatoribusque urbiu Wadalscarum. Nam cunctis quiescentibus, Vitaliani, qui sua sorte pro parte urbiu militarent, non quieuerunt: sed predis institere ex Dania Norwagięque, quod suis locis commemorauimus, nunc transilientes. Wismarieenses, cum suis gregarijs, ingressi tum mare, grandem ex Suecia nauim, que regi censum ac tributa deferret, uident adnauigare. Inerat ualidum presidium trecetorum militum, cum, quod acciderat, preuidissent, cauere uolentes. Igitur manu cōserta, durū in eū prelium. Wismarieensium plures uulnerati, & aliquot cęsi: tamē uictores ad extremū nauim cum rebus potuerunt. Captisq; supra ducetos, in portum Wismarieensem adnauigant: spolio inter se, uiritim, & pro cuiusque merito, iuxta ritum suū partito. Interim ne quid intermitteretur, quod bello finē properaret, urbes sex Wadalice, Wilhelmū ducem tum Luneburgensem inuitat: ut quadringentis lanceis, hoc est equis bis millibus, lutiā ingrediatur: ibique per mensem totū persistēs, hostilia intētet: preda potitur, ad sua cōmoda. Iungunt se illi Holsati. Stipēdiū duci cōstituit uiginti (ut ferunt) millia. Ille spōdet, ex fide implet. Multa opida expugnat, & arces, nec quiescit, quo minus uastitate omnia turpet: & iam plura, etiam hostibus, inferre poterāt discrimina, nisi iam dies cōstituti laboris exisset. Promisso gre, cum multa gratitudine persoluto, dux onustus preda, reuertitur in sua: nouū sibi per absentiam suam creatum comperiens laborē, quē in Saxonia explicuim.

XVIII.

Vndenses per id tempus insigni potiti sunt uictoria. Aberat rex Danię Ericus apud Romanorum regē, & deinde in peregrinatione terre sanctę. Cum familia regine, multas in conspectu naues, que starent in anchoris, haberet, quibus, si uellet uteretur: aliquā bello nauare operā instituit. Igitur quinq; & septuaginta nauibus perarmatis, urbem Sundesem ibat exterrere. Improuisi adnauigantes, quas in portu repererunt noctu naues, incendio perdunt. Iam luce appetēte, in pontibus ad urbem Dani hostes cōstitere: ictibus crebris bōbardarum iacentes in urbe. Ciues apparatus nauium nullū habentes, urbe se cōtinuerunt. Iam cōuictis exaturati in ciues, abire parant: cum uentus aduersus detruderet eos in Panim fluiuiū. Interim tenere aliquot de Lubica naues, & supererat incendio quedā nō cōcremate. Armanit ex omnibus septē: spōtanei profiliūt ciues ad pugnam: qui paucis plures inuadere ausi nauibus, armati capiuntur, expectant de latibulis suis prodituros Danos: ueniētes inuadunt, plures que septuaginta, solę septem naues: animo que uiribus proptiores. Cōfligitur intrepidus

K ij

Hussite cremant imagines.

Magnus exercitus in Turcos.

Preliū nauale

CCCC. lancee lutiā uastant.

Rex Danorum in terrā sanctam.

VII. naues uictores contra. LXXV.

Vincti uincti
unt uictores

CCC. capti
ui.

Regina tene
ra obiit.

Stetinēsis po
pulo petit cal
culum.

Duo de po
pulo necantē

Tractatur de
pace p urbi
cos.

Rostockcēsi
p̄cipites.

de. merguntur ex Danicis aliquot, & una de maiorib⁹ capitur. Impositi in
eam ex ciuibus decem uiri, qui iam captos tutarētur, ab alijs, ne ledantur.
Sed Dani, qui inerāt, non satis obstricti a uictorib⁹, uentū nacti secundum
abeūt: custodib⁹ secum abductis pro captiuis: Qu² enim dexteram Dani
non dederāt, captos se negāt. Ceterū ex remanentib⁹ Danis, capti plures:
Alij fuga elabuntur. Victores ciues, supra trecentos in urbē duxere capti
uos: quos gre multatos, in Daniā remisere. Eam rem grauius, cum redi
ret, tulisse regem ferūt: indignatū regine q̄ illud, uel procurasset, uel non
interdixisset negociū. Addūt nōnulli, pregnātem foeminā indigne ab re
ge attactam, inde mortem obiisse: q̄ tenera mulier & pregnās, toruo eti
am uultu, poterat satis ledi. Erat Portugalię regis filia, nomine Philippa:
dotem (ut ferūt) attulit, denariū aureū unum, magno pondere, & ualore,
millia multa pensantem.

CA. XVIII.

Asimirus & Otto duces Stetinenses, cum ad expeditionē quā in
Bohemos instituerāt, ex subditis, ad magnos sumpt⁹ depo
scissent: Stetinēsesq; ciues, satis ad rem spōtaneos, haberēt, q̄ fide
rent ciues, plurimū in erario, repositum esse thesaurū: cum ea pecunia nu
merāda esset, collectā senat⁹ ciuibus indicere cōstituit, cum in erario, non
ea, que putaretur pecunia esset. Indignati magno murmure ciues, inuecti
in senatum: ubi nam ex multo tēpore collectū ex impēdissent, querere: cal
culum rerum omniū sibi fieri postulātes. Rei nouitatē detestati primi ex
procōsulib⁹ duo, q̄ nollēt rem exemplo perniciosam posteris relinquere:
cum etiā furorē populi formidarēt, ad suos se principes cōtulere: uim que
illis intentaretur, querulātes. Principes rem non cōtēpsere: sed mox omni
quā poterāt, cōtracta suorū manu, urbem ingrediuntur: nihil ueriti furo
rem populi. Iubēt ex tumultuātibus, duos, qui capita uiderētur capi: iudi
ciosq; cōdēnatos, q̄ tumultū excitassent, rotis suppliciū persoluere: procō
sulib⁹ iū sua subsellia restituitis. Inuenire illi uiam qua mox principib⁹ du
odecim millia numerarētur: quibus illi acceptis, suis ciuib⁹ gratificati, iu
bēt omnia in trāquillo p̄manere: acerrimis in eos poenis p̄mulgatis, si qui
ex hoc die ausint tumultū in populo cōcitare, ad p̄turbandū trāquillū ur
bis statū. Quieuit p̄inde urbs per aliquāta tēpora. Vrbes interea, que uo
cantur Wādalice, diuturno bello in Danos fatigate, ac fatigātes, sepe pas
cis, ut mercatores, habuere mētionem. Cōstitutus loc⁹ in Nicoping, mi
serūt oratores ex quacq; urbe. Diu tractatum de cōpensandis damnis, de
satisfactione in regem, q̄ foedera rupisse ciuitates dicerētur, deq; illis res
formādis. Hęc enim omnia rex deposcebat. Cum ceterarū urbium orato
res, deliberādū sibi desumerēt: ipsi Rostockcēses, ut semper, p̄cipites, q̄
etiā aliūde premerētur, a propulsis procōsulib⁹, pacem ab rege uoluere: re
gisq; cōstituta, uel soli acceptauere. Rex diuisione ciuitatū lætatus, mox
Rostockcēsi pacē permisit: eāq; statim iussit p̄conari. Ceterarū urbi
um oratores, cum referēdum sumerēt, in sua reuersi, cum maioribus deli
berauere: miserūtq; omniū nominibus, Sundēsem procōsulē qui regi sa
tis familiaris, cum illo cuncta perageret. Sed & ille, ubi regē in suā flecte

re non potuit sententiā, trāsiuit in placita regis: pacē & ipse pro sua urbe approbans. Hamburgēses, cum suis ducibus stabant: nec, nisi omnium cōmuni pace, poterāt, aut uolebant, de pace tractare. Nulla enim principū mētio, aut ratio habita est, in his, quę apud regē gererentur: & ideo, illi placitis in reliquū propter suos dominos abstinuere. CA. XX.

Uisitę per ea tēpora, populus malo Christianorū natus, cum nō satis Turci, & Tartari, & Saraceni, uiderētur esse ad supplicium Christiano populo: ipsi intra uiscera Christianismi se uerūt. Mira Dei dispēratio, quę filios irę ita mittit in filios regni: ut tursionibus & pressuris, expoliāt lapides edificandos in muros superne Hierusalē. Nam anno tricesimo post mille quadringētos, solita rabie exciti, inuadūt Slesia, noua immanitate debacchātes, Lusitaniāq; peruadūt: opidū Gobbīn crudelissime diripiētes: se uerētēsq; in omne genus hominū. Perierūt hominū multa millia, in populosissimo opido: factaq; est urbs illa ciuium suorum cōmune sepulchrū. Monasteriū, quod Celle dicit, a fundamētis euertūt: monachos exquisito genere supplicij, primū manibus, pedibusq; trūcatis, abieciunt. Vratissauiesem urbē frustra oppugnāt: sed suburbia, & omnia uicina, longe lateq; adiacētia, populātur, excindūt, flāmis urunt: plebe ad internecionē cesa. Se uerūt ubiq; Orphani, sic enim se gaudebāt uocitari, q̄ sine patre essent principe, sine matre ecclesia, quā illi cōtemplere: Et iam in Misnam agmina cōuerterūt. Principes inferioris, ut uocāt, Alemanie, Wilhelmus dux Brunswickcēsis, Guntherus archiepiscopus Magdeburgensis, Iohānes Halberstadēsis, Magnus Hildesemēsis, episcopi, Ludouicus prouincialis Turingie, Iohānes marchio Brandēburgēsis, multi preterea comites & barones, magnis agminib; duxere in Bohemos: & quā in Misna cōfligendū uidebāt, uoluere principes, ut iure militari, is, in cuius principatu preliū iniret, accipiēda forte damna refunderet: caueretq; de infecto. Marchiones illi, se tā magnis & multis principibus, de damno cauendo, putabant impares: simul, q̄ non eorū expeditio, sed cōmunis populi Christiani causa agerēt: & si bene pēsaret, singulorū res essent in medio: Superatis enim cōtinētib; facile Bohemos esse peruēturos ad proximos: proinde Christi causam nossent, non Misnensiū, & si in illo solo cōfligeretur. Quā cōtētionē in immēsum crescēte, cum finē non inueniret, tanta dissoluit expeditio: effusi in uentū labores & impensę. Wilhelm; dux omnium, ad pugnā promptissim; sed desert; a focijs, impar hostib;, omissa expeditione, inibat peregrinationē, profectus in terrā sanctā: & inde reuersus, Sigismūdo Romanorū regi, aliquādiu militauit: aliquot prelia in Bohemos, sed leuia fecit. Cum igitur Orphani, tātum propter se collectū a principib; exercitū, cōfligere in se non audere interpretarētur: in superbiā uersi, atrocius ubiq; desēuērūt: iam opinionē induerūt q̄ inuicti, omnibus ut essent, uiderētur. Euersa opida, & expugnatę arces: nonnullas urbes, ciues sua sponte deserētes, in tutiora se loca receperūt. Opidū Plawe fundit; excisum, habitatorib; ad unū cęsis. Euersa monasteria, monachis crudeliter preemptis. Ausę sunt ferocissime iam beluę lōgius ducere. In Frā

Hussitę sequuntur.

Inuadūt Slesia & Lusitaniam.

Sequitia in monachos.

Principes sumunt arma.

Cōtētio inter principes.

Hussitę in superbiā.

Huffite in
Fræconiam.

Huffite tri-
bus agmini-
bus in diuer-
sas p̄uincias

Beilū nouū
i Rostockcēn

Hostes Ros-
tockcēsum.

Dñs Wāda-
liē detegit
eradimēcū.

Cōlurati cē-
duntur.

Rostockcēn
in hostes.

coniam usq̄ peruenere. Ad Bambergā oppugnationē tētauerē: sed ciues auro redemerūt incōmoda infanda. Nurēbergā p̄cipuā urbē adoriū-
tur: maluerunt & illi, auro q̄ ferro pugnare. Itaq̄ accepta ab illis ingēti pecunia, inde mouerūt. Iam ampli⁹ q̄ unī uexandę p̄uincię, satis sibi uiri-
um habere uidebātur. Tripertito agmine se diuidūt: pars in Vngariā: alia in Poloniā: tertiā in Austriam duxit: igni ferroq̄ omnia fedātes, uastan-
tesq̄. Mirū & incredibile, ni cerneretur, tātā unius esse p̄uincię poten-
tiam: sed excreuit ferocia per ceterorū ignauiam. Et miramur olim Wāda-
los, per Germaniā, Gallias, Hispanas, tātā patrasse, Aphricā imperio tenu-
isse, quādo eius gentis, una portio Bohemii tantū ualēt, in florentes, iuxta se p̄uincias, quibus nemo par esse possit bello. Virgam parauit pater ad
castigādos liberos: quibus etiam man⁹ uidetur alligasse, hoc est gratiā re-
pugnādi non dedisse: Hoc enim est illius alligare. Sed caueat uirga, casti-
gato filio, proñcitur in ignem.

CA. XXI.

U. In Dania de pace tractatur, inter regem, & urbes Wandalia-
cas, Rostockcēses, nouo a terris bello inuadunt. Proscripti pro-
consules, apud dñam terrē, & administratores effecerāt: ut cōsti-
tuto ad id die, quo intra urbē quietiora omnia putarentur: conuiuiali die,
quo de more calēdas peragerent, magnā manū militārē, cum aliquot prin-
cipibus aggregarūt, inuasuri urbē. Nam erant intus proscriptorū cogna-
ti, & amici, qui rem una curandā susceperāt. Conuenerant ad eam rem in
armis, Otto dux Luneburgēsis & Brunswickcēsis: Ericus dux inferioris
Saxonie, germanus frater dñę Katering: Hermānus episcopus Zwerinē-
sis: Iohānes comes de Hoia, & ipsi duces paruuli Magnopolēses. De dire-
ptione urbis agebatur, qñ aliter ad sanā mentē ciues redigi non poterant:
ut uel sic reponerentur exules proscripti. Wilhelmus erat dñs Wandalię,
qui magnā inde prospiciēs futurā sanguinis effusionē, & bonę urbis sub-
uersionē, rem ciuibus detexit. Habuere ciues in armis plurimos: portę ur-
bis, impositis p̄sidijs, seruant diligētius: arma in propugnaculis p̄opta-
fuere. Tam erat res in arto constituta, ut priusq̄ rescirent ciues, nōnulli ur-
bem ingressi, statuerūt deintus rem inchoare per tumultū, dum superueni-
rent, qui foris tendebāt. Aliquot, nunc armati, se ostenderant: cum scirent
paratū agmen, extra urbē signum irruptionis demorari. Sed qm̄ ciues &
ipsi uigilabant, deprehensi in urbe, qui se cōmouerant, & publico iudicio
damnati, excruciatu perierūt: alij questu, inter amicos latuerūt. Qui foris
erāt principes, iam signa sua laxauerāt, de proximo irrupturi: sed ubi intel-
lexerūt consilium in urbe nudatum, flexere iter in ostia fluminis ad mare:
ibiq̄ quę inuenere diripientes, laxatis nauibus, & in portu demersis, por-
tū occludere, ne frustra uenerint, satagerūt: & eo pro uiribus intentato
opere, abierūt. Ciues postero die exierūt magno agmine, flammis, ferro,
seuientes in militares, quos agmini interfuisse sciebant: mansionibus eorū
subuersis, abactisq̄ p̄edis.

CA. XXII.

U. Itoldus per hęc tempora, qui & Alexander, dux Letuanie, polli-
citus est Romanorū regi Sigismundo, si se regē declararet, centū

expeditores millia, per annū integrū suis impensis, quę in ea gente non māgnę sunt, in Bohoemiā militaturos, mitteret. Rex cōditione comprobata, cū cuperet Bohoemis frenū iniicere, misit archiep̄m Saltzburgēsem, cui adiunxerit Guntherū Magdeburgēsem, qui regis uice coronationē solēni ritu implerent. Sed inuidit fortuna tātis successibus. Cum enim essent in itinere archiepiscopi, magna iam parte peracta, occurrit illis nūcius, Vitoldum iam emigrasse de mundo. Itaq; infecta re, uertūt iter retro. Interim Suitergail, cui⁹ exitū preoccupātes dixim⁹, frater regis Polonię, qui fratruelis esset defuncti Vitoldi, ducatū ei⁹, inuito rege fratre occupauit. Iam enim inter fratres diuturna erat similtas. Nam rex Polonię Bolislaus olim Iagail, fratrē Suitergail, captū diu tenuit in uinculis. Nunc ergo rex, armato in illū duxit exercitu: properās eicere principatu Vitoldi, priusq; in illo cōfirmaretur. Suitergail aut, cum esset & ille impiger ad arma, occurrit fratri: & magno inito certamine, uaria diu sorte certatur. Vinctū nouissime rex, & a fratre uicissimi captus, in uincula abducitur: passus, qđ inferre cogitabat. Per quę tempora, dñs Christianus Kobant, Martino pontifici iam diu cōmendabilis, Osiliēsis factus episcopus, ecclesiā suā uisitauit. Cernēs fratrū de ordine Teutonicorū molitionē: inde declinauit ad regē Danię Ericū: Cum haberet nōnulla eius negotia, apud sedē apostolicā promouēda. Questus est ecclesię suę pressurā ab ordine: orabat regem, ut absente se, ecclesiā suā dignaretur habere cōmēdatā, qđ in mari & ad mare pro magna parte sit sita. Id ueritus Magister ordinis, diocesim illam ingressus, omnia eius presidia accepit in deditiōem: firmauitq; suis impositis militibus.

CA. XXIII.

Eruasit metus Bohoemorū omnes Germaniæ prouincias, qñ nihil erat inuicū tantę ferocitati. Vnde factū est, ut omnes ubiq; urbes, nouis se fossatis, & propugnaculis, cōmunirēt: ad resistendū uesanis, si forte accurrant. Erphordia, Iena in Turingia, Magdeburgum, Brunswicū, Luneburgū: incp̄ eam rem desumpserunt uicinos in suburbis, hortos, & uineas, cuiuscūq; essent ditionis, monasticę, ecclesiasticę, aut iuris priuati. Inde Luneburgū, magnis coepit sumptibus muntiones sibi circūducere. Vnde contractū est tam grande es alienū: quod postea conflabat diuturnā, & sumptuosam litē, inter ecclesiasticos, & opidum memortum. Quo tēpore cum ageretur XXXI. annus, Romanorū rex Sigismūsdus, magnū agebat Nurenberge cōuētū principū, utriusq; ordinis. Conuenerāt eo frequētes, archiepiscopi, episcopi, duces, marchiones, & omnes pene regni principes: aut, qui adesse non poterant, emisere oratores. Misit eodē papa Martinus Iulianū cardinalē. Crediderim tum Eugeniū in sede fuisse. Afferebat cardinalis diaconus plenissimas remissiones, in perfidos Bohoemos. Conuenerat tum inter omnes, ut in proximā estatē generalis fieret expeditio in Hussitas: incp̄ eam rem cruciata p̄dicatio indulgētia. Confessores statuūtur cum omnib⁹ casib⁹, etiā papę reseruatis, ad omnes, qui se cruce signarent ad militiā, aut quēuis pro se mitterēt, aut de suis facultatibus cōtribuerent. Magno conatu res inchoata, non tam letos ha-

Mortur Vitoldus.

Bellū inter fratres.

Christianus ep̄s Osiliēsis.

Metus Bohoem.

Urbes munitur.

Cōuēt⁹ principū Imp̄ij.

Indulgētię in Hussitas.

Buit exitus, quā alacria principia. Poterāt aliquot fieri prēlia, ad reprimēdos Orphanos: Sed nihil magnū fiebat, ad subigēdos, aut edomandos. Per mālere enim in dura usq; modo ceruice: nisi q; post hęc tempora, tam longinquas excursions non fecerāt. Eodē tamē tempore, dum hic principū cōuentus ageretur, egressi Orphani in Slesia, omnia crudeliter subuertūt obuia preter urbes muratas. Duxere in Marchia: opida ibi Landesberg, & Strusberg, cœpere, ex suo more, cuncta subuertētes, ecclesias cum monasterijs, nec ordini, nec sexui, nec etati deferētes. Sed principū expeditio in eos flaccesbat: cui⁹ hęc erat causa, q; rex Romanorū cōtenderet per ea tempora in Italia, pro corona imperij. Papa aut obluctari cœperat, nouo quod tum sollicitabat cōcilio Basiliensi, ex decretis proximi: Iam tum erat inchoadū. Vnde factū est, ut summis principibus, alio respiciētibus, min⁹ procederet intentatū Bohœmis bellum. Hamburgēses tum luctamen habere cum Thietmaris, qui non equo ferebāt animo, turrim erectam ad exitū Albis fluminis: quo portum de mari requirētes, in oculis signū habeāt: Ipsi uero sunt arbitrati, liberę suę in mare nauigationi restringendę, esse extructā: quocirca eam aliquādiu impugnaere: sequutaq; est, quod in Saxonia diximus, ea satellitū in Thietmarsia excursio: quorū tum prefectus erat, uir e senatu Hamburgensi consularis, cętus cum plurimis in ea terra: quod ibi explicuimus.

CA. XXIII.

Andalicę urbes, & si crebri⁹ de pace apud Danorū regē facerent mentionē, nec dum tamē finem habuit bellum. Sundēses & Rostockēses, se iam ceteris subduxere: ceterę ducibus non defuere ad finē: quarū tum ope, Flensborg opportunū eo bello opidū obsidetur: & quod in Dania diximus, diuturna obsidione, magno sumptu, demū fame expugnatur. Aderāt Phrisij, bonā in perficiēdis fossatis, nauātes ducibus operam. A mari quidē perurgebāt urbici: a terra Holsati, cum auxiliariis. Dudū tamē ante captū est opidum, quā mons ipse firmatus in arcē ueniret in potestatem. Habebat enim ualidū ad tuitionē militum presidium, & semel importati per negligētiā obsidentiū cōmeatus, diu frustrabantur obsidentes, donec continuata obsidione, fames perurgeret obsessos: pactiq; uitam, uestes, & arma montē dederūt: qui perinde ducibus parebat in finē. Quo tempore, cōciliū Basileę inchoatū, primā impedit operam, si fieri posset: Bohœmos in unitatē reducere, quę etiam res, institutā in eos militarē expeditionē remoratur ne bello exasperati, magis auertantur. Misit cōciliū solennes in Bohœmiā oratores, sacrę theologię & decretorū magistros, qui cum presentibus agerēt per modestiā: ut inflectāt duras eorū ceruices, ad ecclesiasticę pacis unionē. Sed tamē mouit patres, nō esse ex dignitate concilij, adire in suo regno pertinaces. Inde enim elatiores futuros, nec sine periculo posse fieri missorū putauere: Satuerūt mediū in locum, ad Egrā urbem, eos euocare, quod ita factū est: Scribebāt deputati, mittebātq; qui rem uerbis ageret: In unitate ecclesiastica, Christum cōmorari: In dissensione, regnare diuisionis authorē: tunicā Christi incōsutilem, sine magno sacrilegio scindi non posse. Flexi sunt, ut fide publica,

Hussie in
Slesia & Mar
chiam.Rex Ro. in
Italiam.Hamburgēn
in Thietmar
sis.Thietmars
uictores.Flensborg
obsidetur.Deditur opi
dum.Oratores cō
cilij ad Boh.

Egra Urbis.

a principibus, quos nominauere, interposita eo mitterent Procopiū capitaneū, cum aliquot doctis artium magistris: nam aliarū facultatū doctores, nec habent, nec habere curant.

XXV.

Bi aderāt Bohæmi, modeste interpellati, sup unione redintegrāda, cōmonent: ut Christiana māsuētudine cum illis agāt, presente Christo, ad cuius honorē cōuenissent: & ut quietius res agāt, scripto monent edere, quib⁹ ab ecclesia discrepēt. Multa quidē alia edidere: sed quatuor capitū fuere pene omnia: De cōmuniōe sub utraq; specie, quē primū posuere, cum ille nouissimus accesserit articulus: monēte quodam, non magni nominis uiro: Sed illum pretulere, q̄ expressiora, in eum cōfirmandū, euāgelij testimonia, se putarent inuenisse. Secundus, de cumulatione ecclesiasticorū beneficiorū, quā omnino detestātur. Tertius de correctione subiectorū in prelatos, quā licitā ubiq; & semper, esse uoluerunt. Quartus de missione ad predicādum, quā facultatē, omnibus patere contendunt. Responsum est illis, summa māsuētudine, ostensumq; abunde, quid in quaq; re sentiret, & doceret ecclesia. Illis q̄q; replicātibus, per mēsem extracta est disputatio. Interim populares multi fiebant sermones, flectēdis ceruicibus, qui aderant, laicorū. Sed illi inflexi permāsere. Cōuenit tamē inter utrosq;: ut interposita fide publica, ab duobus, qui aderāt, marchionibus, Friderico de Brādenburgo, & Wilhelmo de Badē, urbibusq; Nureberga, & Egra: omnes hi fidem obstrinxerāt, ituros, & redituros, secure Bohæmos: habendosq; pacifice, neq; cōtumelijs in uerbo, aut nutu, aut facto leuissimo afficiēdos: Si quid horū uiolaretur, memorati principes, omni iure, esse Bohæmorū captiuos, urbes futuras in Bohæmorū potestate. In has leges, cum oratorib⁹ concilij Basileā proficiscūtur: honesto locātur hospitio: suis sumptibus abūdē omnia illis suppeditantur: Cōuenere cum illis frequēter ex concilio deputati doctores, qui omnib⁹ illorum obiectis satisfacerēt ad liquidum, monerēt, obsecrarent. Cum presentes disputationi notarij, exciperēt omnia, Sepe ruborem retulere, nihil habentes, quod obijcerēt: Sepe uicti, manū tamē dare recusant: multis utentes tergiuersationibus, & ad suos, q̄ ubiq; uincerēt referēbant: Nec summi dubius, ita uisum pertinacibus q̄ superarent: quia liquide rationis lumen, non nisi humilibus solet prouenire. Igitur sine fine abeūtes, in sua securi redierūt.

CA. XXVI.

Ransibat eo tempore in Italiā Sigismūsus rex coronam Imperij Romę sumpturus: simul ut moneret pontificem, concilio, suam, quā ante dederat, autoritatē pmittere: Sed tardū erat iter trāsēuntis, q̄ Veneta & Florentina cōmunitates, magno bello tum agitent ducē Mediolani. Auxerat Italorū potentiā, nostrorū Imperatorū, partim socordia, partim auaricia. Iam in eum modū excreuerāt, qui pridem erant capitanei, deinde tyrāni: ut nunc legitimi principes haberēt. Vnus iste Mediolani dux, quē proauus Sigismūdi Henricus. VII. euexit, uidebat, qui Imperio nostro faueret: idq; non aliter, q̄ ut Venetis, Florētinisq; maiore opponeret potentiā, Sed non ita aduenerat Sigismūsus cinct⁹ copijs

Capitaneus
HussitarumTractat⁹ cū
Hussitis.Hussitarū
errores.Disputatur
per mēsem.Fit fides Hus
sitis de secu
ritate ad cō
cilium.Hussite uas
dūt BasileāVicti persistē
in errorib⁹.Sigismūsus
in Italiā.Magnū bel
lū in Italia.

Sigismundus
Pisas duxit.

Aquila plumis
& penis
caes.

Fit cōpensatio
captiuorū.

Cōcordata
nationis lax-
duntur.

Cataractae
caeli aperta.

XL. uillae in
Turingia pe-
reunt.

ut formidabilis esset, fidēs agminibus, quae ex cōstituto erat ex Philippo duce accepturus. His promissionibus diu frustratus, multū temporis trīuit in itinere: expectans hoc, aut illud, quā suis uiribus nō fidebat. Duxit utcūq; Pisas, & ibi Florentinis colluctat: qui iam (si dijs placet) gloriatur q̄ in conspectu Romanorū regis, suos adequitate uiderent satellites. Nec Eugenius papa festinabat, Imperatorē per Italiā deducere, q̄ Venetus ipse esset: nec equis cernere poterat oculis, Venetorū inimicū, etiā, si quod petebatur, palā negare non auderet. Ad id iam peruenit Ro. Imperiū imbecillitatis: ut cum aquila, plumis penisq; sit nudata, quas tenent principes electores: aliena indigū ope uideat: q̄d ab initio solebat laboratib⁹ esse presidio. Hoc autē est Karoli. III. testamētū, qui patrimoniū Imperij distraxit, dispersit, ut ignatū post se filiū Wētzlāu, in Romanorū culmē eueheret. Hec sunt Bohemorū in Imperiū magna beneficia. **XXVII.**

Ricesimo secūdo demū anno post. **MCCCC.** Hamburgēsiū in Dania captiuū laxatur, ere suo redēpti. Habebāt ipsi quoq; Hamburgenses ex Danica militia tres captiuos, quorū duos in eas cōditiones, tertio retēto pro obside, dimittebāt: ut facta cōpensatione, Henricum Hoier proconsulē, cum cōcaptiuis ciuib⁹ remitterēt: alioqui in captiuitatē ipsi redirēt. Res diu protelatur: Demū in eam formulā peruenit: ut qm̄ multi essent capti ciues, & pauci uicissim milites: ciues decē millibus, & milites sex redimerent: facta inuicē cōpensatione. Per quae tempora, papa summis uiribus annitit cōciliū in Italiā reuocare. Formidabat enim Germanos, q̄ ope ceterarum nationū Italicas uires praescinderēt, & alitq̄n Sūmū pōtificē, de puinciarū auro, ut Hussitē aiūt, triūphātē, filiosq; & nepotes glorificantē, ad maiorē modestiā, Christiꝝ schola dignā reuocarent. Cōcordata inter sedē apostolicā, & Germanicā nationē olim inita posthabent: Perijt uerecūdia de frontibus multorū: & quērimur Bohemos ad ecclesiā nolle redire, quādo illis moribus uiuūt, qui nō snt exempla. Interea Sigismundus rex Romā perueniens, coronā accipit Imperij, & quando aliud impresentiarū non poterat cōmunitatibus Italię recōciliatur, Venetis, ac Florētinis: procuratq; concilio Basiliēsi accedere, quā reuocabat, apostolicā authoritatē. Quo tempore uisē sunt cataractę caeli supra Bohemiā adaperit: Tantū increuere de niuib⁹, deq; pluuijs flumina: ut primum Albis in Bohemia excrescēs, multas cum hominibus uillas cōsumpsērūt: Deinde in Misna pontē Dresensem deuexerūt: homines, & iumēta perdiderūt: Nec minus Sala intumuit, ad urbem Hallēsem, Muros ascendens, equauit, immo etiam superauit: ac dulces aquas salinæ miscuit. In regione Turingorū, supra quadraginta uillae perierunt: homines & iumēta pariter inuoluūtur. Senferunt & occidue palustres terrę inundāciam fluuiorū. Frequens malum habitantiū ad aggeres fluuiorū. Vix enim tanto firmari possunt robore, ut non pondere subsidāt, rumpaturq; imminentiū aquarū impetū. Ita cernimus interisse, nostris ad Albim finibus, multas per utrāq; ripam terras, olim cultas, frugiferasq; nunc piscatoꝝ tantum caellis inessas: uix tenues reliquias lōgissimarū olim per ripas

terræ: Quid non edax cōsumit uetustas.

CA. XXVIII.

Etuania magnis iam motib⁹ quassata tremiscit. Suitergail regis
 I Polonię frater, iam ante, quod diximus, captū fratrem, magno uix
 ere redemptū laxauit: cum ante ipse integro septēnio in uinculis

eiusdē sui fratris perstitisset. De ducatu autē Letuanie bellū illis erat, quē
 mortuo Vitoldo utriusq; fratruale, Suitergail sibi uendicauit: Rex autem
 pro Sigismūdo Vitoldi paruulo filio cōtenderat iustiori cōsilio usus: im-

pium dicitās legitimū heredem discludere: presertim, q̄ fratrem suum Sui-
 tergail, uirum insolentem, minus expedire putabat, tantis preesse populis.
 Magnis utrinq; nisibus bellum paratur. Rex totis Polonię uiribus pro
 puero cōtendit, cum haberet in illo principatu Letuanie, qui secum idem

sentirent. Suitergail, cum se suis agminibus, tantis resistere exercitibus nō
 satis speraret, undiq; sibi auxilia deuocauit: ex Russis, Tartariscq; & his,
 qui suę gentis, necdum erant Christiani. Cuncq; fratres domus Teutonicę

& si in foedere essent cum rege, male tamē affectos sciebat eidem regi, in-
 terpellauit eos super belli societate. Illi non cunctanter accessere. Jam par,
 etiam superior fratre rege, & aduersis partibus, putabat. Eduxere inuicem

sua in aciem agmina, magnis uiribus, parib⁹ animis, acerbo utrinq; odio,
 diu contēdit. Cadūt sine numero, ac nomine, plurimi: utpote inter collu-

uiem tantorū mortaliū. Cessit uictoria Suitergaili, fugato rege cum suis.
 Rex indigne ferēs, fratres Teutonicos, sibi, ut putabat, foederatos in ad-

uersis castris militasse, renunciabat eorū foederibus, quę archiepiscopus Co-
 loniensis, & dux Bauarię compegissent: Instituit hostiū loco habēdos in
 reliquū. Sed illi fisi nouo foedere ducis, rem duxere leuiorē. Jam magnum

Prussie parat bellū, rege Polonię hostilia nunciante. Auxilia undiq; per-
 quisiere fratres memorati, & ad stipēdia uocabāt per omnē maritimā regi-

onē satellites. Cōcurrit ingēs multitudo: Magno utrinq; apparatu bellū
 instruit. Rex, Bohemorū Hussitarū etiā auxilia uocat, homines iā ubiq;
 formidatos, seuos, terribiles, & ut fama erat, irrepressibiles, ubi sequitiā in-

tēderāt, Peruenere predātes usq; in Montē regiū. Occurrerūt quib⁹ pote-
 rāt uirib⁹ fratres Teutonicī, sed leuib⁹ tātum prelijs, nō totis acieb⁹, confi-

gebāt. Sex erāt Bohemorū millia, qui tum etiā in Marchiā debacchant:
 Opidū Soldin euertūt, & in eo cū ecclesia monasteriū fratrum solo equāt.

Ita singularibus odijs insectantē religiosos. Sed Poloni interim in Prussia
 percurrētes, omnia igni & ferro foedauere. Fratres Teutonicī, q̄ impares
 uiribus uiderent, campo se non crediderūt: sed custodiā arcium & urbium

egerūt: quas firmo impositorū presidio militū cōmunierūt. Cupiebāt sepe
 obuiā ire hostib⁹ stipēdiarij, erūpentēs, sed non sinebant, q̄ detrimēta acci-
 pēre potuissent, magna inde cōmoda referre nullo modo possent. Sed cru-

entū hoc Christianorū bellū, ab amicis interceptū, peruenit ad treugas:
 ne Bohemi liberi⁹ q̄ Christiano populo par esset grassati, maiorib⁹ incō-
 modis afficerēt uicinā rem ubiq; Christianam. XXVIII.

m Are, quod uocant alij Wandalicū, alij Germanicū, alij etiā Sue-
 uicū; nōnulli dixere Balticū, alij etiam Sarmaticū: mare nostrū,

Belli inter
fratres.

Auxiliares
copiæ.

Suitergail
uincit.

Bellum in
Prussia.

Hussite Sol-
din euertit.

Fuit treuga

Broder⁹ Dani
nice classis
prefectus.

Broder⁹ tres
naues capit.

Broder⁹ sus
peratur & du
cit Lubicā.

Rex designa
tur audire
oratores.

Visurg⁹ nūc
Wesera.

infectū tenuere Dani, nauigantibus, durante bello inter regem, ac duces de Sleswico, quib⁹ bello socię essent Wādalice urbes. Danis preerat Broderus Zuen, miles classi prefectus. Iunxit se illi socium Ericus quidam ex Holsatia miles, nūc regi parēs: non cōtemnēdā manū & ille ducens. Obseruauere in mari mercatorū de Liuonia trāsitum, deq; Prussia, uel in eas prouincias nauigantiū. Quatuor non cōtemnendę magnitudinis naues, mercibus onuste, preciosis, de Riga uenerāt, mutuo ut cōuenerat, auxilio futurę, ubi uis hostilis ingrueret. Inuadūtur ab hostibus, cesserūtq; maioribus circumfuse & incluse uiribus. Tres cum his, qui inerant, mercatoribus capiunt: una delabitur: peruenitq; incolumis in portū Lubicēsem. Opimā prędam Dani alacres partiūtur: mercatores deputāt concaptiuis, ut suo se gre redimāt. Interim opibus aucti, alacriores redeūt in mare. Lubicenses autē & ipsi de rebus alijs cogitant: Naues Reualia petere solitas, grādiōres, perarmāt, impositis satellitibus, qui facile hostibus pares uiderentur: Adiungūt celeres ad cursum alias, & cunctis ex sententia comparatis, armatos stipēdiarios mercatoribus iungunt in naues onerarias: ceteras solis ad pugnā implent armatis. Procedunt in mare. Videt ad nauigare Ericus classē, cui Dani, qui tum nauigarāt, pares non uidebātur: admonetq; expeditionis socios, ut tempori cedant: Brodero omnia leuipendente. Ericus retro cursum legit: Ad nauigāt ex Lubicensi classe, maiores primę naues, quas sinit Broderus preterlabi, postremas cōstituens inuadere. Latuerūt armati: soli erant in trāstris nautę: aggreditur capere: exiliūt armati, & cōserta pugna, facile superant, cui & numero & animis prestabāt. Insiūt Barcam militis, captūq; in uincula cōñciūt. ducentos quadraginta uiros, cum eo peruenisse tum ferūt in manus Lubicensiū. Onerarię suo proficiscuntur itinere: ceterę in Trauenam retro duxere. Fama uolat, captum cum cōmilitonib⁹ militē, qui nuper tres e Liuonia naues cœpisset Tota obuiam ciuitas effunditur, hostē captum uidere percipiēs: Omnes uinculis alligant: sinūturq; pro cuiusq; fortuna, gre se suo relaxare. Miles diutius in uinculis manet, q; nauticus uir esset, qui laxatus, quieturus non uideretur. Tentata est eo anno iterum cōcordia, missis in Daniam ex Wādalicis quatuor urbibus, Lubica, Hamburgo, Luneburgo, Wismaria, in arcem Zuineborg, ad regem oratoribus. Sed frustra iactata uerba, faciē regis oratores non uiderūt: nec ille uerba eorū dignat̄ audire. Mediatores transferāt inter utrosq; qui, uel nolebāt, uel nō poterāt, rem pro dignitate cōponere. In aliū cōuentū sequētis anni res differtur. XXX.

Er ea tempora Siboldus Phrisius, & Emilo, ad fluuiū Amasim, p fortalitia tenuerūt: in quibus prebuerūt, ut ferebatur, pyratis receptacula: qui omniuaq; digrassati, mercatoribus incōmoda multa intulerūt. Sēlere primi ea damna, Hamburgēses, cum Bremēsis: qui de Albi & Visurgo, nunc Weserā uocant, mare in nauigabāt. Cum finē uellent incursionū, ex memoratis urbibus, per fluuiū quiscq; suum, exedierunt armata nauigia: congressiq; in mari pyratis, multos ex his nauali prelio perdidērūt: quadraginta ex his captos, Hamburgum protraxere,

publico ibi iudicio damnatos gladioq; cesos. Coepere interim in Phrisia capitanei, inter se civili bello dissidere: cum ceteri, quorū euerse sunt arces inuiderēt Siboldo, Emiloni, & Vdoni Phrisiorū primoribus: nec fidebat populus capitaneis, qui arces tenerēt, bello par esse. Ergo memoratas urbes, bello socias, populus Phrisiorū asciiuit: ut ope mutua subuerterēt, que ad receptacula starēt pyratarum arces. Hāburgēses, atq; Bremēses, quod diu cōcupiuere, iam oblatū ab incolis, suscipiūt: certi Phrisios nunq̄ melius q̄ ope Phrisiorū posse expugnari. Emittunt armatas cum apparatu oppugnādi naues. Cōstituto tempore, ad arcem Siboldi oppugnandā, a mari uenerūt: Phrisiorū a terra equites pediteq; cōstitere. Siboldus, & Vdo capitanei iam antea rerum gnari, non se patiūtur obsideri: sed comparatis undecūq; auxilijs, obsidionē a terra soluere intētabant. Iam arx terra maricq; oppugnatur, & pene capta est, cum audiūt oppugnātes Phrisij adesse Siboldum, & Vdonē, manu ualida. Parte igitur ad expugnationem iam pene captę arcis relicta, cum ex nauticis Phrisij trecētos accōpissent sagittarios, maiori copiarū parte, Phrisij Phrisijs obuiā proficiscūtur. nec lōge ab opido Norda cōcurrūt, manusq; cōserunt. Itaq; paribus animis, uiribusq;, aliquandiu stabant acies obnixę sed inclinauit fortuna Siboldi: ipseq; & Vdo, cum primis suorū cęsi uictoriā hosti linquūt. Capti aliquot ceteri fuga salutē quærūt. Interim arx expugnata, equatur solo, inde ductū est in arcem, quę Amali adiaceret, unde nomē illi fuit Emeden. Emilo capitane⁹, ubi audiuit exitum cōsortum, nec munitioni satis fideret, nec auxilia multa de foris speraret: in fidem se cōtulit Hāburgensium. Illi accōptū in suam ciuitatē perduxerūt, hospitaliter & benigne habitū: arcicq; imposuere suorū ualidā cum p̄fecto manū. Sed indignati Phrisij q̄ non illa arx ut ceterę diruerēt. Ad hoc enim cōtenderant: ut omnes equo iure & uiuerēt & habitarent, nulla in omni ditione arce remanēte. Phrisij ergo, appetēte iam uere, duxere in Emeden, euersuri uiribus & armis. Sed qui inerant fortiter restitere: ausi etiā erūpere, supra cētum ex Phrisijs oppressere, his, qui ad oppugnādum uenerant. Eam aliq̄diu tenuere arcem, Hāburgēses, ut incolume inde mare p̄staret nauigantib⁹, magno suo impendio. Inde post aliquot annos, Vlrico cuidam ex Phrisijs primario, uiro castrēsi, fide permittūt: Vir hęreditate locuples erat: aliūde q̄q; reb⁹ abunde cumulatis, ab Friderico, III. Ro. Imperatore, p̄meruit dignitate comitali exornari: Cuius filij hodie comites sunt, uocanturq;, Phrisie orientalis. Sed hęc dudū postea redeam⁹ in ordinē tēporū.

XXXI.

Asmarus per hęc tēpora, dux Stetinēsis, princeps acerrim⁹: qui Stetinēsi urbi, arcem, quam ante non habebat imposuit, & subesse docuit populū, alias per opes & mercaturas insolescētē. Iam moritur⁹, uocat eius urbis procōsules, cōmendatq; eorū fidei liberos tutādos. Tum ex eis quidam, lingua p̄optior, & principi familiarior: quomodo inquit, princeps illustris, filijs uestris p̄esse iubemur, qui ipsi seruiliter, ut cōstituiſtis, subesse cogimur: Arcē nullo cōmodo uestro, magno autē incommodo, nostro, urbi imposuistis, ex qua, magis ac magis, eiuēs

L i

Bellū dūctū
in Phrisia.Phrisij ope
Phrisiorū expugnabileSiboldus &
Vdo caſi.Emilo capi-
tane⁹ in Eme-
den.Emeden op-
pugnatur.Vlrico tradi-
tur Emdē &
ſic comes.Sagax per
ſuaſor.

Demolitur
noua arx.

Dani induci
as rumpit.

Procōsules
Rostockcēn
i cōsilio agūt

Appellat a
cōcilio ad se
dem.

Studium lo
co cedit.

Contempt^o
mādatorum
Impialium.

uestri, in tempore coangustati, migrabunt in loca liberiora: Non patitur mercatura eas militarium iniurias. Si ex hac urbe presidium futurum sit liberis uestris, in antiquam, oportet, libertatem reducatur, Sualit ac persuasit principi, ut iuberet nouam in urbe arcem, mox demoliri: permissa ciuibus, quod literis testabatur, ueteri, qua semper sunt gauisi, libertate. Iam treuge erant in diuturno bello, quod inter Danorū regem, ac duces Sleswici, astipulātibus urbib⁹ Wādalicis, cum magno partium, ut fieri solet, detrimēto: & tñ Dani, per inducias, nihil abstinuere assuetis prēdationibus. Quēsti sunt urbici per literas, nihilo feci⁹ agebatur. Semel enim magno turbine cōmotum mare, lōgo uix tēpore redit ad trāquillitatē. Multa uiris ad arma cōsuetis, pmittēda sunt, ab inuitis principib⁹: multa fiūt illis ignorātib⁹: cū interim sacramēto se rei purgare non formidant. Venerant & redibant incolumes Dani in urbē Lubicā, Noluere uiri boni, & crebrius sui ciues per mare uexarētur, par pari referre: sed dissimulabant, interpretātes, quod res erat, multa inuitis, multa nesciētibus, fieri principibus. Itaq; lōganimiter prestolantur reparationem. +XXXII.

Ostockio proscripti procōsules, causam suā in concilio Basiliensi prosequuti, delegatū accēpere, abbatem sancti Michaelis in Luneburgo uirū doctum, decretorū doctorē: apud quē causa de integro uētilatur: & ex partiū productis, testificatisq; iudex ille sententiam protulit iustificās exulantes, & e diuerso, cōdemnans nonū cōcilium cum cōmunitate: & censuris perurgebat, ut parerēt iudicato. Illi a sentētia appellarūt sedem apostolicā: quā iudex appellationē reputauit friuolā: iam sepius per cōciliū Cōstantiense declarato, q̄ papa subesset cōcilio, in spiritu sancto cōgregato. Itaq; reiecta appellatione, cēsuras prosequitur, & ad diuinorū interdictū, inde etiam post tempora contra participātes procedens. Paruerūt diuinorū rectores mādati ecclesie, loco cedētes, ne ad in concessa per tumultū urgerētur. Erant ex minore sacerdotū ordine, qui appellationi inherētes, diuina pergerunt. Doctores & magistri in nouo gymnasio, diu seruauere patiētā, donec contra participātes ageretur. Cōminatur eis conciliū, nisi concedāt loco, adimēda illis priuilegia, quibus si in contemptu matris abutātur, ipso facto possent uideri amisisse. Ediuerso pollicetur nouū ciuitatis conciliū, Disimulēt, utāturq; patiētia: omne se pondus eius rei in se suscepturos: Sed tum, quod graui⁹ uidebatur, preponderabat. Cessere loco magno suo, & successorū incōmodo, peruenērāt Gripeswaldis: ibiq; aliquādiu se continuerūt. Interim Sigismūd⁹ Romanorum Imperator, ut Rostockcēses iudicato parere perurgeret, bāno supposuit imperiali, nisi intra cōstitutum diem parerēt: permisitq; omnis generis mortalib⁹, ut personas & res cōtumaciū Rostockcēsiū, impune inuaderēt, caperēt, spoliarēt, detinerēt. Ciues autē solo mari utētes, cum pacē ab rege Danorū haberēt, omnia parui fecere, quæ Imperator cōminarēt. Ipsa uero doctorū, magistrorū, in eo loco fundata uniuersitas, irrecuperabili iactura afficitur. Perdidit enim annua, quę apud senatū erāt collocata stipēdia: amisit ecclesiarū quę principes cōtulerunt gubernacula, ut suis

ulibus haberent prouetus. His enim omnibus renūciare, priusq̄ in eam urbem reciperetur, cogebatur. Sed hec infra.

CA. XXXIII.

Octempore, qui fuit, XXXIII, post millequadringētos annus,

h Bohemie barones & proceres magna parte fideles catholici, alios quoq̄ ante deceptos ad sanam mētem redegerūt: collectoq̄ agmine magno, q̄d Taborite & Orphani haftenus heretici fecere: ipsi armis cogere coeperūt hereticos: ut ad matrē ecclesiā remigrarēt: & ut a capite ordiatur, duxere Pragā. Intromissi aut̄ in urbem ueterē, quā magna parte tenere Teutonici uiri fideles, cum aliquāta parte Bohemorū cohabitantiū: primo mane, qui fuit dies Dominicę Ascensionis, nouā ciuitatē, quę tota hereticis redundabat, inuadunt, nihil tum formidātem. Sed ubi persenserē heretici quid ageretur, obseruatis suis portis, ad defeusionē cōstitērūt: oppugnatur ab urbe ueteri porta nouę ciuitatis & cōuellitur: magno impetu fideles incurrūt hereticis, ut illi solebāt: sequiunt sine discrimine in omnē ordinē, etatē, & sexum: nec illi segniter se tuentur. Victores & ipsi cadūt. Ferūt eo die, ad duo & uiginti millia hereticorū cōcidisse: magna ibi pręda, per multos annos, ex uicinis prouincijs & urbib⁹ cōuecta fuit: Ibi, quicquid Taborite, & Orphani, ex captis, direptisq̄ urbib⁹, preciosum inuenere cumulatū, reperiūt. Eā uictoriā uiri fideles deo inscribere, non suis, ut par erat, uirib⁹. Inde uero, cōtinuato uictorię cursu, mouētes ad alia hereticorū pręsidia duxerunt. Arx erat itinere medio, Rasin dixerūt. Eam oportuno loco sitam, rebus catholicorū multū profuturā rati, oppugnauere. Eius arcis domin⁹ aberat cum cōsortibus hereticis in expeditione militari: breuicq̄ uenit in manus catholicorū. Eam improbis, quos necauere, purgatam, suis attribuūt fidelibus asseruādā. Inde ad urbem Broda, parētem hereticis duxerunt, instituta oppugnatione. Ciues, quid ageretur non ignari, pollicētur se mox in ecclesię obediētiam redituros, & redeūt parum accipiētes incōmodi. Deinde ad eam, quę Colonia dicitur contēdūt: nec ibi plurimū difficultatis experti, in gratiā recēpere ciues: fidem faciētes, se in reliquū orthodoxę fidei parituros. Audiere Orphani, & Taborite heretici (his enim nominibus ipsi se nomiuarūt) quid de suis ageretur: Succurrēdum rati, obsidionē urbis Pilsensis, quā anno integro cōtinuarunt, relinquūt: obuiā ituri Bohemi Boheemis, omnē in currib⁹ bellicū secum duxere apparatus, & inter urbes memoratas, Brodā & Coloniā, inuicē occurrūt. Hereticis accessere sui, qui sparsi per prouincias, pridem omnia subuerterūt. Magno utrinq̄ apparatu, singulari diligētia, prelium instruitur: Cōserunt manus, & acriter inuicem preliātes monstrare orthodoxi, non posse Bohemos nisi a Bohemis uinci. Itaq̄ immanissimū illum exercitū hereticorū, catholici profligant, cedūt, opprimūt: infinitam stragē facientes. Pauci per fugam elabūtur. Cruento late cāpo cernitur, quid actum sit. Incredibile memoratu, quę ubiq̄ letitiā inter fideles catholicos de uictoria: quę laudes & hymni in dei gloriā, ubiq̄ cōcitantur. Venisse nūc tēpus miserādi: respicere ab excelso nūc deū, qui haftenus despexerit peccatores: quātę piorū elemosynę, quot dulces lachrymę

Fideles Bohemi in Hussitas

Fides Bohemi in Pragā.

Sequuntur in Hussitas.

XXII. millia Hussitarum cadunt.

Arx Rasin expugnata.

Broda urbe dedit se.

Hussite obsidionē soluit.

Hussite uicti cuncur.

Signa letitię

per ora uoluntate sancta testatur gaudia: Hereticorum urbes plurime, sua sponte se dedunt fidelibus: Abiecta erroris nube, redisse testatur dei, fideique clarissimam, ac optatissimam lucem. Pro magnitudine continuati meroris, erat mensura letitiae.

CA. XXXIII.

Cōuent⁹ de
Hāsa Lubici

I Vbi per id tempus, solennem cōuentum agebant, omniū de cōmunionem Hanse Teutonice mercatores, urbiūq; & senatuū, in eis oratores, tractantes de multis preiudicijs mercatorum, deq; infracti onib⁹ immunitatū, quas ab olim principes cum inuitarēt mercatores, contulissent eisdē: Simul etiā cōsultantes, de diuturno in Daniā bello: quod iā diu nulla poterat cōpositione terminari: cum rex aduersum duces Sleswici, & armorum potentiā, & reportatā apud Romanorum regem sententię, uim obtenderēt, in speciem iusticię sue. Duces autē, quibus ciuitates quatuor deesse nolebāt, feudi successione obtenderāt, omni legitimo iure cōprobata. In eo tum coetu aderāt, Magdeburgēses, ecclesiastico, ob pulsum archiepiscopū, interdicto suppositi: propter quorum presentia, toto mense Lubice diuinorum facta est intermissio. Placuit tum cōmuni cōsilio, legationē solennē facere in Prussiam: ut interpelletur magister ordinis Teutonicorū sublimis, ad habendam intelligentiā cum urbibus memoratis: cēsereturq; protector earum ad iusticiā, q̄ in diuersis locis mercatores eorum, premerētur ab iure & iusticia sua. Missi sunt Coloniēsis, Lubicēsis, Hāburgēsis Gdanensis, procōsules, solenni comitatu: exceptiq; magnifice, audiuntur: Placide illis ad omnia respondetur. Non recusauit magister tantę cōmunionis iustam defensionē excipere, gauisus honore delato: foedera ineunt, ad certam formulā: que, literis inuicē datis, roborarētur. Placuitq; ut idē sublimis magister, principibus, in quorum finibus sint emporia, super his, que iustis querelis mercatores deferebāt, scriberet, mitteretq; ubi opus esset, oratores: Idq; mox de literis tentatum. Cum decernerētur ad reges Anglię, Danięq; ducem Burgūdię, aliāq; in loca oportuna, urbib⁹ & cōmunitatibus, hisq; cōstitutis ex sentētia, domū regressi sunt oratores. Interea alij ex eodem coetu oratores, missi sunt ex cōstituto in Daniā: in arcem Werdinborg, Lubicę, Hāburgi, Luneburgi, & Wismarie procōsules, secū honoris gratia ducētes, duos pōtificates, Verdēsem & Raceburgensem. Rex autē iam aduocauerat ex amicis principibus, Bauarię, Pomeranię, Stetinēsem, Magnopolēsem, Saxonie duces: Hildēsemensem, ac de suis Lundensem, Roschildēsem, Aboēsem, Ripensemq; pōtificates. Cūq; diu, multūq; inuicē cōtulissent sermonē, nihil uenit in mediū, in quo utriusq; partib⁹ cōplaceret: In eū tum modū discessum est: ut cōcepta regię dignitatis, maiorib⁹ quisq; suis, referret: certificaturis deinde regem, quid ex his cōplaceret. Idq; per literas. Redeūtes ergo Lubicā, ex Daniā, ac Prussia oratores, referebāt coetui, quid cuiq; in sua legatione cōtigisset, quidue sit pactum. Placuit ex hoc numero deputare, qui anno proximo, in singulis emporijs ciuitatum sint futuri oratores, quidue per singula sit cōstituendum: In Angliā, Flādriam, Norwagiā, & Nouguardiā. Quib⁹ iam pro tempore resolutis, in sua quisq; abierunt.

Magdeburgē
gen. interdicti

Oratores Hā
se ad magi
strū Prussie

Oratores Hā
se in Daniā.

Oratores Lu
bici redeūtes.

CA. XXXV.

Bolislau rex Polonię, qui cum prima, ut dixim⁹, cōiuge, filia Ludouici regis Vngarię, cui etiā Polonia tum parebat, regnū Polonię in dotē baptisatus accepit: uir octuagenarius, per hoc tēpus emigravit: relictis duob⁹ impuberib⁹ filijs, ex secūda cōiuge. Ex filijs maior, duodēnis, in regnū patris surrogat, Polonorū rex futur⁹. Hic est Casimir⁹, regū, qui hodie reb⁹ per Vngariā, Bohēmiā, Poloniā, Letuaniāq³ potiunt, parēs. Mira fortune iactatio: immo Dei omnipotētis, gubernātiq³ uniuersa, per quē reges regnāt, occulta dispēsatio. Ex Letuanorū genere rex ortus, linoquit heredes Polonię: cuius nepotes nūc, ut dixim⁹, Vngarię, Bohēmię, Polonię, Letuanię, magnis regnis, dominant. Alter filiorū Bolislai erat Ladislaus: is, qui regnū Vngarię Alberto defuncto, sibi uendicauit: relicta Alberti, quę fuit filia Sigismūdi, uxore petita: Sed quominus assequerēt, properat⁹ exitus erat in causa: cum pugnans ad Turcos, qd dicem⁹, opprimerēt. Sigismūdu uero iam Romanorū Imperator, conuentū solennē agebat principū utriusq³ ordinis in Fräckfordia: super multis in Romanorū Imperio fluētibus, sine ordine: ut reformationi aliqñ intendere. Constituit enim summę prudētię uir industrius, iam quō maturus, a suo ordiri gradu, hoc est, a culmine: ut omnia cōponēs, ceteris iustiori causa immineret. Ergo primū de Imperiali fastigio iubebat attēdere: ut a capite edat ratio, quid ad Imperatorē pertineret: quę uigilātia, quę instātia, quę singulorū in suis iuribus defensio: tum uicissim, quid a suis debeat Imperatori, quę obsequia, quę obediētia, quę subiectio: Tum de Imperij iurib⁹, ut illa aliqñ in eis locis recuperent: De Imperij neruis, de uectigalibus, sine quibus ne inferior quidem principatus posset cōsistere. Sed hæc omnia admonere petiuit: Cæterū quib⁹ cogeret renitētes, & iussioni non parētes: Illi tenuere, quibus hæc ipsa imperaret. Quis enim leonibus, ursis, & lupis (ut ille in figura mōstrabat) extorquebit aquilę primarias pēnas? Cōmonuit præterea quęq³ sui ordinis, ut regni principes iusticiā fouerēt: itinera publica secura præstarent: latrones insectarent. Comites, barones, milites, unūquęq³ pro suo gradu, iussit esse cōmonitū: & usq³ ad defensores ciuitatū, municipiorū, & opidorū, officia distribuit: Satis qdē intelligēs per prudētiā princeps, quib⁹ esset opus: si modo adessent, quib⁹ illa ab nolentibus, & inuitis extorqueret. Sed qm̄ neq³ principes electores, neq³ alij proceres regni, satis cumulate aderāt, iussit rem omnē in disquisitionē secū quęq³ ponere: & in proximā diui Georgij diē in eundē redire locū: ut interea, qui abessent, cōmoniti, ad eundē conuentū prodeant. Sic agitur inter Germanos: ut coetus semp̄ r ex cœtu oriatur: quasi fœt⁹ ex matre. Sed tantundē alio conuentu, princeps oculatissimus futurū preuidebat: noluit tamen cōmittere, ut sua uice, in regui administratione, quicq³ omissum uel putaretur, uel diceretur.

CA. XXXVI.

Nuus erat a Christo nato .XXXV. post millequadringentos, cum urbes Wādalicę, diuturni belli, cui se implicuerūt, inter Danię regem, & duces Sleswici, finē cernerent: & cooperarentur, ut fieret omniū rerū compositio. Nauigabant ducū, & memoratarū urbium

Bolislau rex
obijt.

Casimir⁹ filius
us succedit.

Conuent⁹ in
Fräckfordia.

Sup quibus
tractabatur.

Latrones in
sectandi.

Indicatur
uus cōuent⁹.

Tēpus finis
belli diuini.

Defertur ho-
nori regio.

Oratores se
irrideri pu-
tant.

Dani belloꝝ
perca si.

Rex anuit p-
ceribus ut fi-
at pax.

Finis belli.

Contentio de
ducatu Let-
uanie.

Gentes quæ
militarunt
uirinꝝ.

Georgius
Nouguardie
rex.

oratores in Daniam: cōstituto illis ab rege loco in Werdinborg: In eo deferentes honori regio, q̄ illū in regno suo adirent. Tractatū est diu sine fine: Daniꝝ proceribꝝ semper in id cōtendētibꝝ, ut ius quēsitū regi, apud regē Romanorꝝ in duces, procederet: illicꝝ cederēt ducatu: Tum ut uecti galia rex pro suo arbitratu uel tolleret, uel augetet. Sed dum multi dies in eo sine fructu cōsumunt, nec aliud posset perferri, nisi q̄ dies ex die tēderet, & inutilis mora necerēt: testati ducū & urbiū oratores sepe diuꝝ regem sequutos in Daniā: multū eius semper honori delatū: q̄n̄ irrisum iri uenisse uideant, curaturos, ut irrideri & diutiꝝ cōtemni non possint. Iam abitū parabant, expectātibus Danis, ut illi denuo ad tractandū, quērerēt occasionē: nec tñ aliud cernerēt, q̄ de proximo abituros. Danorū proceres iam dudū belloꝝ pertēsi, regē adoriunt: Tempus esse aliq̄n̄ de pace cogitādi, & ex animi sentētia agēdi: multos suorꝝ esse prelīs cōsumptos, euastatas insulas, suū quēqꝝ priuatim sentire incōmodū: regem imprimis de omnibus curantē, onus uel maxime sentire: Orare, ut sibi suisqꝝ consulat, ad tempore tranquillitatē. Permittit rex, ut arbitratu suo, proceres de pace cōstituant. Tum ommissis ambagibus, redit ad cōpendia: Iuri, q̄d apud regē Romanorꝝ quēsierit, non incumbit. Sinit rem, in quo est statu, uecti galia uetera ab mercatoribus urbiū in regno pendēda: Regnicolas in urbibus, nullis grauādos nouitatibus: Suis ab antiquo immunitatibꝝ quēqꝝ gauisurū. In eum tum modū rebus compositis, læti oratores in sua reuertunt: portātes pacē in patriā. Properabat hāc cōcordiā tumultꝝ, exortꝝ in Suecia: Timuere Dani, ne forte cinitates Suecis cōiūctę, grauiorē incumberēt regno Danorꝝ: quocirca finē fecere bello diuturno. XXXV.

Eutoniorū fratrum per Liuoniam tūc magistrerū administrabat uir p̄cipuus. N. de Keisebrock: qui se immiscuit bello fratruellum, de ducatu Letuanie contendentiū. Suitergail frater regis quondā Polonie, pellere paterna successione conuictus Sigismundū, Vitoldi ducis filium: inqꝝ eam rem multis laboribus cōtendit: Iam se fratribus memoratis per Liuoniā cōiunxit, fœdera cum illis faciēs. Probabat eam rem sublimis Prussie, eiusdē ordinis Magister, auxilio ei demittēs in bellum multos ex fratribus. Venere ad famam tanti belli multi militares, fratrum cognati: cūqꝝ illis noui ex Westphalia, Gelriaqꝝ fratres, qui sacra ustem in patria suscepissent: primitias belli miseris assequuti. Ex omni Liuonia Magister fratres armabat sexcentos: deqꝝ ciuitatibus accepit auxilia: Estones, Lioues, Lettos, & omnē peditatū expediuit cum militaribus terre sue, & omni extorꝝ auxilio. Sigismundus quoqꝝ non minori apparatu bellū instruxit: Polonos, Massagethas, Prussos, & magnā Letuanie partē in arma ducens. Suitergail ipse belli caput, suis Letuanis coniunxit Russos: ipsum Nouguardie regē Georgiū, & ex paganis non paucos ducēbat. Constituere locū dux, & Magister Liuonie, in quo copias cōiungerēt. Vbi cōuenere, Magister se non ante castra moturū dixit, nisi prius dux ipse Rigenibus, Magistro aduersantibus, hostilia nunciāns, pacē interdiceret. Fecit dux quod Magister uoluit. Remisit autē Magister sen-

orem cōmendatorē, triginta iunctis illi equitibus, qui ordinis interim arces tuerent a Rigēlibus: quos per absentia suā, iam hostilibus denūciatis, prauiderat non quieturos. Duxere malo omine in hosticā terram: Sigismundus nemorosa tenuit loca: passus hostem preter castra ducere. Illi uastationibus de more institerunt. Iam ante curauerat Sigismundus dux, ut uada, & exitus omnes, impediti, & obserati hostibus essent: quo cōstituto, sequutus est uastantes omnia late: Iam etiā deiectis per nemora arboribus, prouiderat Sigismundus ut nusq̄ hostibus fuga esset. Venere agmina sub aspectum mutuū: & iam primo mane preliū ineunt, non statarium, ut solebāt ueteres Romani, cum uir uirū legeret, sed barbarico incurfu, & recurfu. Prima quidē initia belli satis prospera fuere fratrib⁹, & duci Suitergaili: sed ingrauescēte pugna, uertit fortuna: Cadit Magister cum uersis fratribus, & omni suorū numero, circūuentus ab hostibus: Suitergail uix cum paucis elabit in arcem, ubi tñ breui obsessus, ad extrema est perductus. Nec tñ hostib⁹ incruēta fuit uictoria: nam de parte Sigismundi cecidit dux ipse Masouia, cum Prussis: Rex quoq̄ Nouguardiæ cum Russis, de parte Suitergail, occubuit. Ferunt peracto prelio, uiginti millia iumentorū in manus uenisse uictoris: non de agris, sed ad arma natis iumentis. Magister fratrum sublimis in Prussia, ubi lugubrē nunciū de interitu Magistri de Liuania, & fratru accēpit, ne quid ea puincia acciperet detrimenti, creatum ex fratribus a se Magistrum, cum ducentis militibus in Liuiam fratribus, ne deserta uideretur terra: Sed qui superfuere ex Liuania fratres, non passi suo iure fraudari, marscallum terræ, magistrum elegerunt: eumq̄ multis præcibus, & muneribus a sublimi Magistro confirmatum accēperunt.

CA. XXXVI.

Olonia per ea tēpora, q̄ sub rege puero ageret, & Vngariā, q̄ ei⁹ rex lōge abesset, implicite negocijs Romani Imperij, & Basiliēsis concilij, q̄ tum cum Eugenio pontifice de potestate luctaretur, Turci transgressi constitutos limites, infestauerunt. Imperator autē in Vngariam, q̄ ipse adesse non posset, pro se misit generū suū, Albertū Austriacū ducē, cum expeditis copijs, quas auget in Vngaria. Progressus ille magno in hostes animo, magnoq̄ agmine: sed tñ numero, & uirib⁹ par esse non potuit: qui aliquot centenīs millibus solent in campum prodire. Aggressus autē preliū, gregarij militis, peditūq̄ uirtute, satis foeliciter in hostes pugnans, multisq̄ millibus stratis, equites Turci subiere. Iam milites Christiani pene erant in pedites Turcos defatigati, cum equitatus adueniret recentibus uiribus: Pugnatum est tñ in eos fortiter: sed facile fuit & numero, & uiribus minores superare. Itaq̄ signa militaria ducis Christiani uenere sub pedes. Iam ad cedē, & fugam, Christianorū omnia uidebātur spectare: Tum uir unus, quod incredibile dictu sit, prælium restituit. Erat ex peditibus Christianis uir procerus corpore, & animo pariter uiribus inuictus: is securim ita distrinxit in obuios Turcos, ut deiceret sine numero plures: uiamq̄ fecit sequentibus se, Vngaris, ut signa iam cōculata, denuo recepta, surrigerent; recrearentq̄ animos militis Christiani.

Ducitur in hostem.

Fit prelium non statarium.

Magr Liuania cum suis cadit.

Ex aduerso rex & dux cadunt.

Marscall⁹ elegitur in Magistrum.

Turci in Polonia & Vngariam.

Victi sunt milites & cōtra.

Vir vn⁹ preliū restituit.

Cesa. XVIII.
millia Turco-
rum.

Muneratur
athleta.

Vocati ad
epulas i ma-
re turbant

Querela in
Anglicos &
Flandreses.

Homicidium.

Occisio per
tumultum.

Slusa icōmo-
dis afficitur.

Itaque uelut misso cœlitus presidio, redeunt in hostes: & uictoriã, quæ iam pene hostium erat, extorquet de manibus: magnaque cede peracta, hostes in fugam uertunt. Cesa sunt eo die octo & decem Turcorum millia: cum Christiani etiã magnam suorum partem desiderarent. Celebris uulgatur fama uiri fortissimi: qui cruentissima cede in hostes peracta, uiam fecit recuperandis signis: Et ad Sigismundum perlata, cum omnium conformi testimonio fulciretur, euocatum hominem, auratum militem fecit: datis illi prædijs & possessionibus ad eum modum, ut honorem illum pro dignitate tueretur: res & principe, & milite digna fortissimo. XXXVII.

Er id tempus erat Prussis, & Liouonię mercatoribus iusta in Anglos querimonia, & Flandrenses: quorum Angli pridem nauigatione in Liuoniã instituta, cum in mari, quod Rigense uocant, profundum, tranquillo serenoque aere fruerentur sine uentis, obuiosque uiderent de Liuonia mercatores onustis nauibus occiduas petere partes, amica salutatione de nauis, iubent propius assistere: inuitatque, per maris quietem stantes ad anchoram, suas in naues, ad epulas. Nihil illi ueriti fraudis, quod omnia essent pacata ad illos: descendere in eorum naues. Illi boni uiri, acceptos, nihil morati, in mare proturbant: captisque cum onere nauibus, in Angliam redeunt. Atrocissime fraudis, dolosissime technę. Prussos quoque in Angliam non bene habuere: quod tum crebris in Franciam nauigationibus Anglici, diuturnum bellum continuerunt: obuiosque in mari mercatores, una intercepere. His de rebus, atque de nonnullis alijs, de uiolatione ueterum in regno immunitatum, querela erat orientalibus urbibus, in Anglos, atque Flandreses. Misere oratores Calisiam, ad Anglos (opidum est in latere Flandrię, quod iam dudum Anglici tenuerunt) peruentumque eo fuit, ut rex Henricus literas daret, de aliquantibus millibus Nabulorum exoluentis: que etiam literę nunc extant: quod necdum pecunia est exoluta. Cum uero apud Flandreses in opido Bruggis agerent oratores urbium orientalium, lugubre facinus in opido Slusa, ad maris ostia patrabatur. Rixati inuicem, alter ex orientalibus, ex Flandrensibus alter, ad uerba peruenerunt: occidit orientalis Flandresem: mox a ciuibus, ad arma, conclusatur: Quousque, inquit, detestabile hominum genus orientalium ferimus, uno omnes excidio perdendos: mox armis correptis, occidunt omne obuium ex mercatoribus, nauisque, nostrę nationis. Alij quadraginta numero, alij supra centum ferunt perisse orientalium: cum nonnulli per fugam elapsi, nauibus suis inuecti, seruarentur: Eam rem indignissime, ut debuerant, tulere orientalium oratores: questi concilio publico Bruggensi, quod in eorum quarta de Flandria Slusenses, sortirentur: Non minus & illi doluerunt atrocem nationis iniuriam. Sed princeps super atrocissimo facinore erat interpellandus: qui magno Francię bello implicitus, cum minus attenderet nauticorum hominum rixam: sciensque quod Bruggenses malo ligno essent. In Slusenses animo, dissimulauit. Bruggenses uero, & orientalem iniurie, & proprię indignationi seruietes, eduxere in ostiales suos Slusenses, & magno illos affecere incommodo: Consulares opidi, quod iusticiam non fecerint, proscribere: reos atrocibus supplicijs perdidit. XXXVIII.

O tempore Mathias Axkow miles, pro paruulis curator terræ Magnopolēsis, de prædijs ecclesię Lubicensis, duos ecclesię colonos abduxit, & uelut suos obediētiarios, carcere maceratos, omni pene facultate emūxit: Indoluere canonici, iniuriam, & apud terrę domini nam, literis & nūcijs rem querebātur: Minus audiebātur, q̄ factum administratoris, inter militares non improbaretur. Volebat idem miles, uel ex uoto, uel ex deuotione adire locum in mōtanis Zuitensū, ad sanctū uocāt Theobaldū: ubi singularis etiā colitur, memoria Dei genitricis, Pertransiuit ille peregrinat⁹ Basileā ubi iādiu cōcilium agebatur. Aderat domin⁹ Iohānes episcopus, & dñs Nicola⁹ Sachow, decan⁹ Lubicēsis: non ignorauere, quid miles ecclesię suę irrogasset: Effecere, ut captus in Rynfelde carceraretur, nec laxaretur, priusq̄ se sacramento constringeret, infra certū terminū ecclesię Lubicēsi satisfacere: quo non impleto rediret in locum ab illis cōstituēdum. Ibat uotū persoluere, redibat. Cōpositionē intentauit: nec processit. Iubetur captiui loco Luneburgū introire: nec nisi eorum abire uolūtate. Sic enim se iuramēto cōstrinxit. Cogitabat interrim cum amicis deliberās, ut militari more, capt⁹, alio captiui cōpēsatus, laxaretur. Obseruauere, si quē ex canonicis alterna uice caperent, cui⁹ redemptione cōpensata, miles laxaretur. Erat eiusdem ecclesię preposito, uisiro præcipuo, domino Bertoldo diuiti (sic enim cognominat⁹ est) nō nihil in Holsatia negotij: cōstituerat quibusdā militarib⁹ de Bockwolde, in diem Magdalene, ad locum in Holsatia prefinitū, occurrere: Id rescierant Magnopolēses, ut semper par parē fouet, ac prouehit: Exhibāt duob⁹ itineribus, intercipere uirū: alij per urbem Lubicēsem nemine quicq̄ tale suspicante: alij per opidū Raceburg: & obseruato egressi prepositi itinere, non lōge a Swartow, primi intercipiūt uirū: & trāsudato infra urbem flumine Trauena: ut habuere rem paratā, captū deduxere in arcem Zuaen, turri, carcere mācipantes. Sederat uir grādæu⁹ in humido loco ultra mēsem insuetus cibario pane pascitur: incluso aere, & accessere incōmoda uinculorū. Itaq; febre cōtracta, diem suū obijt: uix quinq; septimanis a die captiōnis expletis. Si quid ultra ea sit adiectū incōmodi, ut mors aproperet, ipsi qui cōtractauere nouerint. Facile tñ cōiectura quisq; assequitur, si nō aliud, q̄ ut miles laxaret, præderant, opus fuisse illis magis uiuo, q̄ mortuo. Audierāt patres in cōcilio manētes, quid de suo preposito esset actū: p̄fecerūt ob facti atrocitatē, per oēm terrā sacris interdicti. Ea res p̄fecit: ut & de prima iniuria, & nūc adaucta p̄ capturā & mortē prepositi, cū sacra mēta exhiberet miles, & ipsa terrarū dñā, q̄ neq; cōsilio, neq; iussu, neq; ratificatiōe rē, p̄bassent, satisfactiōe impleta, & sacra terrę redderent, & miles captiuitate laxaret. Extat capella ad orientē in maiori ecclesia, in qua, institutis sacerdotib⁹, quib⁹ stipēdia p̄uiderent, ut Marię laudes inibi p̄nēt, in memoriā defūcti, in captiuitate prepositi exēdificata. • XXXIX.

Oc uero anno per autumnū, tāte fuerūt tēpestates, quibus nulla hominū memoria, similes unq; uidisset: Deiecta per nemora ingentia arborū roborā: Intumuerē cūcta flumina: Rupti sunt ag-

Mathias Axkow.

Ep̄s & decanus Lubicēsis in cōcilio.

Eualio exco-gitatur.

Captus prepositus Lubicēsis & carceratus obiit.

Interdictū apponitur.

Marię laudes perennes.

Niues p̄fun
dissimē.

Mascula p̄les
deficit do-
mni Wand.

Deuoluit̄ dū
cat̄ Stargar-
diæ.

geres: Infinita hominū iumētorumq̄ multitudo, intercepta perijt: Ad al-
bim, Visurgū, Renū, deinde cecidere niues profundissimę: ut per aliquot
dies inuia essent itinera. Sequutū gelu incompertū: ut multi per itinera pe-
rierint uiatores, durauitq̄ in mediā quadragesimā. Quo tempore, nouissi-
mus Wandalię princeps Wilhelm⁹, clausit diem extremū, sola post se filia
relicta. Peruenit ille principat⁹ ad duces Magnopolenses & Stargardię,
non tam successionē hereditaria, q̄ placito inter se principū: accedēte pro-
culdubio Imperiali cōfirmatione, ac placito: de cui⁹ p̄iudicio agi uide-
batur in euacuatione feudi. Firmauerūt inter se literis principes memora-
ti, q̄ dum principatus aliquis ex tribus, sine masculo herede manserit, ad
alios deuoluatur: Inq̄ eam rem iussere dñi triū principatū, suos quisq̄
militares, singulis principibus suū p̄stari homagiū. Quā etiam ratione
quod suo loco dicem⁹, principat⁹ Stargardię, peruenit ad duces memora-
tos, nostra memoria. Hoc ergo p̄cipue tempore, duces Magnopolenses
Hēricus & Iohānes, iam ex ephebis euadētes, administrationem terre sug-
ipsi facere cōperūt. Duxit aut̄ Hēricus senior cōiugem dominam Doro-
theam, filiam Fridērici marchionis de Brādenburgo, germanā Iohannis:
Incertū an eandē, quę impubes desponsata erat, patrueli eius Alberto. Ea
genuit Hērico Albertum, Iohānem, Magnū, atq̄ Baltasar: quorū postre-
mi duo, nūc rerum potiuntur, fratribus ante defunctis.

FINIT LIBER XI.

INCIPIT LIBER XII.

Ohcemiā suā Sigismūsus, post Imperiale susceptū dia-
dema, longo post tempore, inuisere cōstituit. Iam enim
magna pars procerū, ad sanā mentē redijt. Audita ergo
Taboritarū, Orphanorūq̄, insigni cęde, quā supra com-
memorauim⁹, legatos in Bohcemiā mittit: multos fieri
iubet cōuentus, quibus perfidi fidelibus immixti, mul-
tis rationib⁹ suasi, iam etiā pro magna parte persuasi, ui-

b

Hussite renō
uāt regi sa-
cramentū.

XXIII. gla-
dio caesi.

Predia eccle-
siar: in ma-
nib⁹ laicorū.

debātur: renouatis regi suo sacramētis, q̄ in reliquū ecclesię, & regno, ad
iusta queq̄ parerēt. Dum hec agerētur, persensit Imperator, in urbe Pra-
ga reuiuiscere plātaria mala, quę extirpare cōtendit: Cum nōnulli, uel si-
bi timētes, uel quib⁹ trāquillitas grauis uideretur, in regē cōiurauere, sta-
tuentes illū tollere de medio. Id ubi rescisset, proinde cōstituit, ne magno
tumultu cōiurationis capita tenerētur. Capti sunt quatuor & uiginti, per
summā, ut poterat, quietē: qui publico iudicio cōdemnati, gladiū senserūt
ultorē. Sed non erat ex fide, quę uidebatur, omnium procerū cōsensio, Pro-
maxima causa fuit occupatio rerū ecclesiasticarū, per tēpora belli. Tot sub-
uersa collegia, tot monasteria, soloten⁹ deięta: multis ea & magnis p̄e-
dijs, in opulentissimo regno abūdabant. Ea iam erāt in manib⁹ laicę no-
bilitatis: & pleraq̄ iam a patribus accepta, per hereditariā successionem,